

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Alternativní zdroje financování podniku

Alternative sources of business financing

STUDIJNÍ PROGRAM

Ekonomika a management

VEDOUcí PRÁCE

doc. JUDr. Ing. Schlossberger Otakar Ph.D.

RIZZI

MARCO

2022

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Rizzi** Jméno: **Marco** Osobní číslo: **482406**
Fakulta/ústav: **Masarykův ústav vyšších studií**
Zadávající katedra/ústav: **Institut ekonomických studií**
Studijní program: **Ekonomika a management**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Alternativní zdroje financování podniku

Název bakalářské práce anglicky:

Alternative Sources of Business Financing

Pokyny pro vypracování:

Práce by měla pojednávat o možnostech financování potřeb podniků za pomoci cizích zdrojů. Klasickým zdrojem financování jsou zdroje vlastní nebo cizí na bázi úvěru. Alternativní zdroje jsou však jiného charakteru a nejsou tak zcela využívány. Práce by se měla zaměřit na jiné - tzv. alternativní zdroje, kterými jsou např. leasing, emise dluhopisů, příp. další. Aplikační část práce by mohla zpracovat např. komparativní analýzu různých způsobů a kombinací při financování potřeb podniku.

Seznam doporučené literatury:

1. BREALEY, Richard A., Richard ALLEN a Stewart C. MYERS. Teorie a praxe firemních financí. 2. aktualiz. vyd. Brno: BizBooks, 2014. 1095 s. ISBN 9788026500285.
2. ČIŽINSKÁ, Romana. Základy finančního řízení podniku. Praha: GRADA, 2018. ISBN 978-80-2710-194-8
3. GORTON, Gary B. The maze of banking: history, theory, crisis. Oxford University Press, 2015. ISBN 0-19-020483-4.
4. KALOUDA, František. Finanční řízení podniku. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-756-6.
5. MAREŠ, Stanislav. Zdroje financování podniku. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2003, 107 s. ISBN 808675412x.
6. MEJSTRÍK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ. Bankovníctví v teorii a praxi: Banking in theory and practice. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 978-80-2463-002-1

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

doc. JUDr. Ing. Otakar Schlossberger, Ph.D. Masarykův ústav vyšších studií ČVUT v Praze

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **05.01.2022** Termín odevzdání bakalářské práce: **19.08.2022**

Platnost zadání bakalářské práce: _____

doc. JUDr. Ing. Otakar Schlossberger, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) práce

Mgr. František Hřebík, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Student bere na vědomí, že je povinen vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studenta

RIZZI, Marco. *Alternativní zdroje financování podniku*. Praha: ČVUT 2022. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracoval samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citoval a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 03. 08. 2022

Podpis:

Poděkování

Rád bych poděkoval mému vedoucímu práce panu doc. JUDr. Ing. Schlossberger Otakar Ph.D. za to, že se mě ujal, za jeho čas, trpělivost a cenné rady.

Abstrakt

Hlavním cílem práce je porovnání klasické formy financování podniku ve formě bankovního úvěru a alternativních forem jako je leasing, faktoring a forfaiting. Teoretická část využívá literární rešerši a zaměřuje na popis jednotlivých druhů bankovních úvěrů a alternativních forem financování. V praktické části je využita komparativní analýza k průzkumu výhodnosti financování fiktivní firmy pomocí bankovního úvěru nebo leasingu.

Klíčová slova

Bankovní úvěr, krátkodobý bankovní úvěr, dlouhodobý bankovní úvěr, faktoring, leasing, forfaiting, metoda čisté výhody leasingu.

Abstract

The main goal of this work is to compare the classic form of business financing in the form of bank loans and alternative forms such as leasing, factoring and forfaiting. The theoretical part uses a literature search and focuses on the description of individual types of bank loans and alternative forms of financing. The practical part uses a comparative analysis to examine the feasibility of financing a fictitious company using a bank loan or leasing.

Key words

Bank loan, short-term bank loan, long-term bank loan, factoring, leasing, forfaiting, net leasing benefit method.

Obsah

Úvod.....	5
1 Bankovní úvěr.....	6
1.1 Krátkodobé bankovní úvěry.....	9
1.1.1 Kontokorentní úvěr.....	9
1.1.2 Revolvingový úvěr.....	10
1.1.3 Lombardní úvěr.....	10
1.1.4 Směnečný úvěr.....	10
1.2 Střednědobé a dlouhodobé bankovní úvěry.....	11
1.2.1 Termínovaný úvěr.....	12
1.2.2 Hypoteční úvěr.....	12
1.3 Odras bankovního úvěru na financování firmy.....	13
1.3.1 Ukazatele likvidity.....	14
1.3.2 Ukazatele zadluženosti.....	15
2 Alternativní způsoby financování podniku.....	16
2.1 Leasing.....	16
2.1.1 Provozní leasing.....	17
2.1.2 Finanční leasing.....	17
2.1.3 Cena leasingu.....	18
2.1.4 Porovnání leasingu a bankovního úvěru.....	19
2.2 Faktoring.....	21
2.2.1 Cena faktoringu a porovnání s úvěrem.....	22
2.3 Forfaiting.....	23
2.3.1 Cena forfaitingu.....	25
2.4 Další alternativní druhy financování.....	26
3 Podnik a nabídky financování na trhu.....	27
3.1 Model podniku.....	27
3.2 Nabídka financování na trhu.....	30
3.2.1 Nabídka bankovních úvěrů v ČR.....	30
3.2.2 Nabídka alternativních forem financování v ČR.....	31
4 Modelové příklady.....	33

4.1	Pořízení automobilu	33
4.1.1	Pořízení automobilu na úvěr	34
4.1.2	Pořízení automobilu na leasing.....	35
4.1.3	Metoda čisté výhody leasingu	35
4.1.4	Dopad financování na podnik	37
4.2	Modelový příklad II.....	39
4.2.1	Dopad financování na podnik pro druhý příklad	40
Závěr	43
Seznam použité literatury	45
Seznam obrázků	47
Seznam tabulek	48

Úvod

Financování je důležitou součástí každého zdravě fungujícího podniku. To můžeme dělit na vlastní, cizí a ostatní. Tato práce se především zabývá cizími a ostatními zdroji. Do prvních jmenovaných můžeme zařadit například bankovní úvěr. Ostatní zdroje pojmenováváme jako alternativní a jedná se o takové financování, které nemůžeme přesně zařadit mezi vlastní nebo cizí zdroje. K alternativnímu způsobu získávání finančních prostředků řadíme například leasing, faktoring, forfaiting, franšíza, crowdfunding aj.

Cílem práce je prozkoumat alternativní formy financování malého podniku, jejich výhody a nevýhody a porovnat je s klasickým bankovním úvěrem. K tomuto účelu byl vybrán leasing, faktoring a forfaiting, které jsou pro středně velký podnik nejvyužitelnější alternativní zdroje. V práci budou využity metody literární rešerše, deskripce jevů a procesů, které souvisí s tématem práce a dále komparativní analýza v části praktické v kombinaci s případovou studií. Práce bude vycházet z hypotézy, že alternativní zdroje financování jsou pro zkoumaný podnik výhodnější z pohledu nákladů ve srovnání s klasickým financováním bankovním úvěrem.

Práce je rozdělena na dvě části. První část, teoretická, se zabývá popisem bankovních úvěrů a alternativních forem financování podniku. Jsou zde popsány jednotlivé druhy bankovních úvěrů, jejich výhody a nevýhody, náklady spojené s pořízením úvěru a promítnutí úvěru do financování podniku. U vybraných alternativních zdrojů je popsáno, jak fungují, jejich výhody a nevýhody a samozřejmě náklady pro podnik, který se pro ně rozhodne. Dále jsou uvedeny metody, které se používají pro stanovení výhodnosti mezi alternativním zdrojem a bankovním úvěrem.

Praktická část je rozdělena na dvě části. První se věnuje fiktivnímu podniku, který slouží jako podklad pro druhou praktickou část. Zde se také práce věnuje reálné nabídce bankovních úvěrů a alternativním formám financování podniku. Jsou zde rozepsány největší banky působící v České republice a jejich nabídka úvěrů, kterou poskytují na svých internetových stránkách. Trh s alternativními zdroji pak zastupuje Česká leasingová a faktoringová asociace, která vydává data o tomto trhu a sdružuje společnosti zaměřující se na leasing a faktoring. Druhá kapitola praktické části práce se zaměřuje na zhodnocení využitelnosti alternativních zdrojů financování pomocí metod, které jsou popsány v teoretické části. Dále jsou hodnoceny i dopady jednotlivých financování na výkaz zisku a ztrát a rozvahu fiktivního podniku a jak to ovlivní jeho likviditu a zadluženost.

V závěru práce je zhodnocení výsledků praktické části bakalářské práce.

1 Bankovní úvěr

Úvěr patří mezi nejklasičtější způsoby financování podniku. Úvěr má dlouhou historii a byl používán i před samotnými penězi. Jako úvěr byly používány osiva a zvířata. Například osiva se zasela a následně se vrátilo více sklizené úrody, než bylo poskytnuto. Postupným vývojem se úvěr stal hlavně doménou bank, přestože ho mohou poskytovat i jiné subjekty, ale tato práce se bude zaměřovat především na úvěry poskytované bankami. Banky poskytují většinu úvěrů na finančním trhu. (Černohorský, 2020)

Bankovní úvěry jsou poskytované bankami na základě smluvního ujednání mezi bankou a klientem. Klient může být jak fyzická, tak i právnická osoba, ovšem služby poskytované bankami se pro tyto osoby značně liší. Banka zapůjčuje dlužníkovy určitý objem peněžních prostředků na smluvený čas a ten je povinen zaplatit za tento kapitál dohodnutý úrok, jistinu dluhu a plnit další povinnosti, ke kterým se zavázal ve smlouvě. K těmto povinnostem může například patřit použití zapůjčeného kapitálu na smluvně dohodnutý účel. (Mejstřík, a další, 2014)

Úvěr přímo jako kategorie není definována v zákonné normě, ale je uvedena charakteristika Smlouvy o úvěru, která však odráží základní princip úvěru. Tento paragraf lze nalézt v občanském zákoníku a zní:

„Smlouvou o úvěru se úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.“ (Zákon č. 89/2012 Sb.)

Cílem banky je poskytovat služby svým klientům s tím, že akcionářům by měla banka přinášet dividendy, tedy mít kladný hospodářský výsledek. Poskytování úvěrů není pro banky jediným příjmem. Poskytují celou řadu dalších služeb, které jim přinášejí tržby. Bankovníctví je však specifickým druhem podnikání, a tak ze zákona č. 21/1992 Sb., o bankách je banka povinná být akciovou společností. Poskytování úvěrů však s sebou nese určitá rizika, která se odráží na ceně nabízených úvěrů. (Mejstřík, a další, 2014)

Rizikovitost plyne z nečekaných událostí v budoucnosti. Jedná se o rizika tržní, úvěrové, operační, likviditní a obchodní. Může se jednat o neschopnost úvěrovaného (také označovaný jako dlužník) splácet úvěr, změna tržních cen, změna právních předpisů atd. Banka se snaží zamezit těmto rizikům a v případě právě úvěrů má každá banka nastavená určitá kritéria pro jejich poskytování. K vyšší citlivosti na riziko přispívá také fakt, že banky mají nízký podíl vlastního kapitálu v aktivech oproti ostatním společnostem. (Černohorský, 2020)

Likvidita plyne z podstaty fungování samotné banky. Klienti svěřují své peníze bance a mohou je kdykoliv vyžadovat zpět. Proto je potřeba, aby banky měly určitou část svých aktiv v likvidní formě, například v hotovosti, ale nejčastěji na účtech. Pochopitelně, tyto peníze bance nic nevynášejí, nemožou je poskytovat jiným klientům jako úvěr a z toho získávat úroky, ale zároveň si nemohou dovolit tuto likvidní rezervu mít v případě, kdy klient požádá o své peníze. Nevydání peněz klientovi by mělo negativní efekt na podnikání banky, jeví se jako nedůvěryhodná. Proto je velmi důležité, aby

byla zajištěna optimální míra mezi dostatečnou likviditou a zároveň zbytkem peněz, které jsou rentabilní. (Černohorský, 2020)

Úroková míra (také označována jako úroková sazba) je cena za zapůjčený kapitál, který je využíván v dohodnutém časovém období. Věřitel (osoba zapůjčující kapitál úvěrujícímu) tak odkládá spotřebu na budoucí období, a to z toho důvodu, že očekává vyšší budoucí příjem. V teorii mohou být použity pro výpočet úrokové sazby tyto způsoby: model zápůjčního kapitálu, IS-LM model, časová struktura úrokových sazeb a teorie výnosových křivek. Ovšem v praxi se výše úrokových sazeb odvíjí poněkud odlišněji. (Mejstřík, a další, 2014)

Úroková míra tak ovlivňuje náklady na zapůjčený kapitál. Úrokových sazeb je několik druhů. Existují úrokové sazby vyhlášené centrální bankou, mezibankovního trhu, základní sazby jednotlivých bank a sazby u jednotlivých produktů, které banky poskytují. Pro mezibankovní sazba slouží pro obchodování mezi jednotlivými bankami. Je vypočítána pomocí kotovaných cen, ze kterých se vypočte průměrné sazba pro dané lhůty splatnosti. V České republice se tato sazba jmenuje PRIBOR (Prague Interbank Offered Rate) a v zahraničí je nejvyužívanější LIBOR (London Inter Bank Offered Rate). Jedná se tedy o úrokové sazby, za které jsou si banky navzájem schopny půjčovat na mezibankovním trhu. (Černohorský, 2020)

Existují dva druhy úrokové sazby, pevná sazba a pohyblivá. Pevná sazba zůstává stejná po celou dobu trvání smlouvy. Uplatňuje se zejména u krátkodobých úvěrů. Pohyblivá sazba (anglicky *floating rate*) se mění v průběhu trvání smlouvy. Odvíjí se od tržních úrokových sazeb a jejich fluktuaci v čase. Banky tímto způsobem zabraňují znehodnocování přijímaných úrokových sazeb. (Kantnerová, 2016)

Bankovní sektor podléhá zásadní regulaci, a to zejména z toho důvodu, že je silně provázán s tržní ekonomikou. Stabilita finančního systému zajišťuje celkovou stabilitu ekonomiky. Nestabilita může vyvolat jak lokální, tak i globální krizi, jako například finanční krize z roku 2008, kdy americká hypoteční krize přerostla do globální. Další důvodem jsou i rizika spojená s provozem banky zmíněná výše. V České republice se o dohled nad bankovním systémem stará Česká národní banka (ČNB), jejíž cíle jsou definovány v zákoně č. 6/1993 Sb. České národní rady o České národní bance. ČNB má k dispozici různé nástroje měnové politiky, do kterých patří například již zmíněná úroková sazba vyhlášená ČNB. Dále se například ČNB stará o výpočet a vyhlášení mezibankovní sazby PRIBOR. (Mejstřík, a další, 2014)

Bankovní úvěry rozděluje literatura různě. Ve starších literaturách, jako například v Zdroje financování podniku od Mareše z roku 2008, lze rozdělovat bankovní úvěry podle čtyřech kritérií:

- Třídění podle doby splatnosti – bankovní úvěry krátkodobé se splatností do jednoho roku, bankovní úvěry střednědobé a dlouhodobé, kde střednědobé mají splatnost od jednoho roku do čtyř či pěti let a dlouhodobé se splatností více jak čtyř či pět let.

- Třídění na úvěry peněžité a závazkové – peněžité úvěry jsou nejrozšířenější. Banky je mohou poskytnout v bezhotovostní nebo hotovostní formě, ovšem v praxi se hotovostní forma příliš nevyskytuje, ale je uváděna v literaturách. Dále se rozlišují i podle měny, ve které byly poskytnuty, jelikož banky je mohou poskytnout v cizích měnách. U závazkových úvěrů nejsou dlužníkovi poskytnuty peněžní prostředky, ale získá od banky limitované ručení, který mu může pomoci při opatření peněžitého úvěru od jiné banky nebo k získání obchodního úvěru od dodavatele.
- Třídění úvěru na účelově vázané a k volnému použití – účelově vázané úvěry mají ve smlouvě uvedené podmínky pro využití úvěru a dlužník je musí splnit, aby mohl úvěr využít. Většinou jsou propláceny při poskytnutí potřebných dokumentů od zakoupeného majetku bance. Úvěry k volnému použití, jak již jméno naznačuje, jsou úvěry, které nijak vázané podmínkami pro zakoupení majetku. Jinými slovy, firma je může využít podle svých potřeb. Typickým úvěrem tohoto charakteru je úvěr kontokorentní.
- Třídění na zajištěné a nezajištěné úvěry – zajištěný bankovní úvěr bývá nejčastnější. Zajištění může nastat několika způsoby: garance třetí osobou, státní záruka nebo zástavou majetku. Nezajištěný bankovní úvěr bývá poskytován pouze zřídka. Bývají to menší částky a k tomu jsou poskytovány žadateli s velkou kredibilitou a bonitou. (Mareš, 2008)

Dále například v Bankovníctví v teorii a praxi od Mejstříka z roku 2014 se třídění úvěrů rozlišuje podle účelu financování. Rozdělují se na úvěry sloužící k financování podnikatelských aktivit, malých soukromých subjektů a obyvatel (tzv. spotřebitelské úvěry), projektovému financování, finančních institucí a vlády a veřejného sektoru. (Mejstřík, a další, 2014)

V ještě novější literatuře od Černoorského, Finance: od teorie k realitě, z roku 2020 se uvádí rozdělení úvěrů na peněžní úvěry, závazkové úvěry a záruky a alternativní formy financování. Do peněžních úvěrů spadají úvěry typu kontokorentní, eskontní, lombardní nebo revolvingový. Do závazkových úvěrů se třídí akceptační úvěr nebo bankovní záruka. Alternativní formy zahrnují faktoring, forfaiting a finanční leasing. (Černoorský, 2020)

V zahraničních literaturách se úvěry (anglicky *commercial credit* nebo také *commercial loans*) kategorizují do čtyřech skupin. Úvěry založené na aktivech (*asset-based loans*), cash flow úvěry (*cash flow loans*), dodavatelské úvěry (*trade finance agreements*) a leasing. Úvěry založené na aktivech jsou stejné jako úvěry zajištěné, tedy úvěr je poskytnut v případě zástavy majetku. Cash flow úvěry pokrývají skoro 80 % amerického trhu. V případě cash flow úvěru se zakládá na schopnosti dlužníka splácet úvěr za pomoci peněžního toku, který generuje. V případě neschopnosti splácení má úvěrující jako první právo na výnosy z likvidace majetku. Dodavatelské úvěry jsou součástí nebankovních úvěrů, respektive se jedná o B2B transakce (business-to-business neboli transakce probíhající mezi firmami). Leasing je podrobněji probrán ve druhé kapitole. (Loan types and the bank lending channel, 2022)

Dále se práce zaměří na třídění úvěrů podle doby splatnosti, jelikož se jedná o přehledný způsob, jak třídit bankovní úvěry.

1.1 Krátkodobé bankovní úvěry

Krátkodobé bankovní úvěry mají splatnost do jednoho roku. Ne každá banka nabízí všechny možné krátkodobé bankovní úvěry a cena úvěru se odvíjí od různých faktorů specifických pro daný typ úvěru. Vzhledem k zaměření práce bude popsán především úvěr kontokorentní, lombardní a směnečný a vynechává úvěry zaměřené na fyzické osoby, jako například spotřební úvěr.

1.1.1 Kontokorentní úvěr

Klient může požádat svoji banku, aby jeho platební účet přeměnila na kontokorentní. Jedná se tedy o nestandardní účet, díky kterému může klient čerpat více peněz, než které má k dispozici (debet). Ve smlouvě o tomto účtu se stanovuje jeho úvěrový limit neboli maximální výše debetu a výhradní klauzule, která zavazuje klienta k používání tohoto účtu na všechny platební operace. Hlavním důvodem této klauzule je monitorování kredibility a bonity klienta, banka se tím snaží snížit úvěrové riziko. Klient může přečerpat limit, ale budou mu účtovány sankční úroky, které jsou mnohonásobně dražší než debetní. Přestože jsou kontokorentní úvěry uzavírány obvykle jako krátkodobé úvěry, mohou být prodlužovány. (Kantnerová, 2016)

Na kontokorentním účtu může nastat několik situací. V případě, kdy klient není v debetu (kredit), nečerpá tím pádem ani úvěr a účet tak slouží stejně jako platební. V momentě, kdy se dostane do debetu, čerpá úvěr. Během roku se může klient několikrát ocitnout v debetu a jindy být zase v kreditu, vše záleží, jak si klient přeje čerpat úvěr. Také je tu možnost být neustále v debetu. (Černohorský, 2020)

Mezi největší výhody kontokorentu patří možnost jeho čerpání a nečerpání. Může se uplatnit pro vyrovnání výkyvů hospodaření, klient tak může být ve stále platební schopnosti. Dalším využitím je dlouhodobé pořízení oběžného majetku, kdy se úvěr neustále poskytuje, klient ho obratem splácí, ale účet je v trvalém debetu. Jiné využití může spočívat v pokrytí zvýšené sezónní potřeby oběžného majetku. (Kantnerová, 2016)

Hlavní nevýhodou kontokorentu je jeho vysoká cena. Vzhledem k tomu, že banka neví, kolik klientů a v jakém rozsahu bude potřebovat finance, musí mít dostatečnou rezervu. Tím pádem tyto peníze bance nic nevydělávají a ona to zohlední v podobě vyšších úrokových debetních sazeb. Za to si banka účtuje u právnických osob určité procento z nečerpané částky. (Černohorský, 2020)

Úrokové náklady na kontokorent nejsou jednotné ani v rámci jedné banky. Kromě toho, že ne všechny banky musejí nutně nabízet kontokorent, náklady mohou být jiné pro různé klienty. Jejich výše se odvíjí od základní sazby centrální banky, kterou je v době zpracování práce tzv. dvoutýdenní

repo sazba, která ovlivňuje základní úrokovou sazbu dané banky, a to situací na finančním trhu, kredibilitou a bonitou klienta a konkurencí mezi bankami. (Kantnerová, 2016)

1.1.2 Revolvingový úvěr

Revolvingový úvěr je založen na opakovaném poskytování stejného úvěru. Úvěr má stejné smluvní podmínky a výši. Principiálně je podobný kontokorentnímu úvěru. Předností je, že klient nemusí opakovaně zařizovat podmínky pro úvěr. Cenou jsou úroky a je mu poskytnut za předpokladu, že splatí předchozí úvěr. (Kantnerová, 2016)

1.1.3 Lombardní úvěr

Podstatou lombardní úvěr je zástava majetku nebo práva s tím, že objem úvěru pohybuje mezi 50-80 %. Může se jednat o cenné papíry, směnky, zboží, pohledávky, drahé kovy a jiné cennosti. Z druhu zástavy tak vyplývají výhody a nevýhody úvěru. Je poskytován na pevnou částku, s danou lhůtou splatnosti a jistina poskytovaného úvěru je úročená celá. Lombardní sazba je jedním z nástrojů ČNB, kdy komerční banky si za ní mohou zapůjčit likviditu oproti zástavě. (Černohorský, 2020)

Nejčastější zástavou bývají cenné papíry (akcie, dluhopisy, podílové listy, depozitní certifikáty atd.). Předností této zástavy je, že klient nemusí cenné papíry prodávat. Znamená to tedy, že nepřichází o výnosy z této zástavy. Klient je ani nemusí fyzicky předávat bance. Jistina tohoto úvěru je odvozená od tržní hodnoty cenného papíru, jenomže ta může kolísat a v případě velkého propadu hodnoty může banka vyžadovat doplnění hodnoty zástavy. (Režňáková, 2010)

1.1.4 Směnečný úvěr

Směnečné úvěry jsou založené na cenném papíru s názvem směnka. Směnka je listina, která obsahuje všechny náležitosti, které jsou uvedeny v zákoně č. 191/1950 Sb., směnečném a šekovém. Zákon uvádí následující náležitosti:

„Označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny, ve kterém je tato listina sepsána, bezpodmínečný příkaz nebo slib zaplatit určitou peněžní sumu, u cizí směnky jméno toho, kdo má platit (směnečníka), údaj splatnosti, údaj o místě, kde má být placeno, jméno toho, komu má být placeno (remitenta), datum a místo vystavení směnky, podpis výstavce.“ (Zákon č. 191/1950 Sb.)

Směnky se dělí na vlastní a cizí. Vlastní směnka zavazuje subjekt, který jí vystavil k zaplacení částky v uvedeném rozsahu ve prospěch druhého subjektu. Výstavce je dlužník a věřitel je subjekt, na který je směnka napsána. Cizí směnka přidává ještě třetí subjekt. Třetí subjekt vydá směnku, která říká, aby dlužník uhradil věřiteli uvedenou částku. (Režňáková, 2010)

Směnečný úvěr se dá rozdělit na eskontní, akceptační a avalový, ale práce se bude dále zabývat pouze eskontním a avalovým úvěrem.

Eskontní směnečný úvěr se zakládá na odkupu směnky před datem její splatnosti bankou. Mohou být použity, jak vlastní, tak cizí směnky. Banka si ze sumy srazí diskont a majitel tak obdrží finanční prostředky o něj snížené. Následně, v době splatnosti směnky, jí předloží banka k proplacení dlužníkovi. Ovšem banky se musí chránit vůči riziku, a tak má každá určité podmínky pro akceptaci smenek. Obecně lze říct, že každá banka samozřejmě prověřuje pravost smenek, preferuje směnky obchodní a směnečná suma přesáhla určitou požadovanou minimální hodnotu. (Kantnerová, 2016)

Eskontní směnečný úvěr umožňuje majiteli směnky obdržet finanční obnos ještě před její splatností a tím zrychlit obrát kapitálu. Peněžní prostředky takto získané by měly být použity spíše na oběžný majetek, protože majitel směnky je u banky veden jako vedlejší dlužník. Náklady eskontního úvěru tvoří základní úroková míra, úvěrová provize, která záleží na bonitě dlužníka a směnky, situaci na finančním trhu, konkurencí mezi bankami a na tom, zda je směnka eskontovatelná u centrální bank. Cena eskontního úvěru je ve srovnání s ostatními krátkodobými úvěry velmi nízká. (Černohorský, 2020)

U akceptačního úvěru banka přijímá cizí směnku svého klienta a tím se stává zároveň jeho dlužníkem a věřitelem. Banka tak nabírá povinnost zaplatit směnku i v případě, kdy by klient nedisponoval potřebnými peněžními prostředky. (Kantnerová, 2016)

Akceptační úvěr, který je přizpůsobený na zahraniční obchod se jmenuje ramboursní úvěr. Jedná se o stav, kdy je směnka vystavená vývozcem, který je v tomto případě věřitel, na dovozce, který je dlužníkem a banka ji akceptuje. Výhodou je, že takto zajištěná směnka je důvěryhodnější v zahraničním obchodě. Další výhodou je, že vývozce dostane peněžní prostředky dříve, než je zboží převzato dovozcem. (Černohorský, 2020)

Avalový směnečný úvěr je svojí podstatou podobný akceptačnímu směnečnému úvěru. Banka se na rozdíl od akceptačního úvěru stává vedlejším dlužníkem (u akceptačního je hlavním) a své ručení garantuje označením směnky předepsanou písemnou doložkou. Avalový úvěr se nevztahuje pouze na cizí směnky, jako je tomu u akceptačního úvěru, ale i na vlastní. Ve smlouvě je dohodnuta výše ručení, doba trvání a účel poskytovaného ručení. Do nákladů se promítá avalová provize, kterou si určí banka. V porovnání s akceptačním úvěrem je jeho cena nižší, vzhledem k tomu, že banka nese takové riziko. V praxi se využívá v rámci operací s dokumentárními akreditivami s odloženou splatností anebo při forfaitingovém financování exportu a importu. (Černohorský, 2020)

1.2 Střednědobé a dlouhodobé bankovní úvěry

Střednědobé úvěry mají splatnost více než jeden rok až do čtyř nebo pěti let (některé literární zdroje uvádí čtyři roky a některé pět, proto jsou uvedeny obě možnosti), úvěry s větší délkou splatnosti jsou nazývány dlouhodobé. Můžeme sem zahrnout i některé krátkodobé úvěry, jelikož mohou být stále obnovovány a tím se defacto stávají střednědobými jako třeba kontokorentní úvěr. Od krátkodobých úvěrů se rozlišují zejména tím, že se jedná o úvěry bezhotovostní, účelové a zajištěné.

Kvůli delšímu trvání úvěru se banky vystavují většímu riziku, což se projevuje ve vyšších nárocích na bonitu a kredibilitu klienta. (Kantnerová, 2016)

1.2.1 Termínovaný úvěr

Jedním ze střednědobých (dlouhodobých) úvěrů je termínovaná zápůjčka, někdy také označována jako investiční úvěr a je většinou poskytován na dlouhodobé rozšíření majetku. Může se jednat o dlouhodobá hmotná aktiva, nehmotná aktiva, oběžný majetek či cenné papíry. Jedná se o úvěr peněžité, zajištěný a účelově vázaný. Předtím, než banka poskytne klientovi úvěr, musí většinou splnit bonitní a kredibilitní kritéria a prokázat výnosnost investice. Také je běžným postupem, že banka požaduje účast firmy na investování do projektu ve formě interních zdrojů. V úvěrové smlouvě se pak stanoví způsob splácení, délka úvěru, záruční podmínky a podmínky pro případ, kdy by klient neplnil závazky stanovené v zmíněné smlouvě. (Valach, 2010)

Kvůli delšímu časovému období, po které jsou střednědobé a dlouhodobé úvěry poskytovány, se banka vystavuje vyššímu stupni rizika, a proto požaduje různé záruky a ujednání. Zajištění může být osobní, tedy třetí osoba přejímá závazek splacení úvěru při platební neschopnosti dlužníka. V praxi se pak může jednat o mateřskou společnost zajišťující společnost dceřinou. Jiným typem zajištění úvěru může být reálné zajištění, tedy dlužník předá bance zástavy (cenné papíry, varanty, zboží atd.). (Mejstřík, a další, 2014)

Ochranné ujednání mají dále zvyšovat účinnost záruk a zajistit splacení úvěru. Existují tři typy, a to pozitivní ochranná ujednání, negativní ochranná ujednání a restriktivní ochranná ujednání. Pozitivní ochranné ujednání spočívá v souhlasu podniku s určitými opatřeními v průběhu poskytnutí úvěru jako například pojištění majetku, zachování určité hladiny pracovního kapitálu aj. U negativních ochranných ujednáních se podnik zavazuje k neprovádění určitých činností bez souhlasu banky, kupříkladu neposkytovat svůj majetek jako záruku jiným věřitelům, neprodávat či nepronajímat svůj majetek a neslučovat se s jinými podniky. U restriktivních ochranných ujednání jsou podniku nastavené limity, aby posílil vlastní kapitálové báze. Limit se může týkat celkové částky vyplacených dividend, celkových mezd aj. (Valach, 2010)

Cena termínovaného úvěru závisí na bonitě a kredibilitě klienta, úrovni úroků v ekonomice, velikosti půjčky a délce splatnosti. Kromě pevných úrokových sazeb se používají ještě pohyblivé úrokové sazby. Ty se odvozují z příslušného algoritmu definovaného v úvěrové smlouvě. Algoritmus se stanovuje v dohodnutých periodách procentní přírůžkou k aktuálně platné smluvně relevantní hodnotě úrokové sazby (PRIBOR). Ovšem algoritmický předpis úrokových sazeb lze řešit i jinak, vše závisí na cenové politice banky. (Kantnerová, 2016)

1.2.2 Hypoteční úvěr

Dalším dlouhodobým úvěrem je hypoteční úvěr, který se získává zástavou nemovitého majetku. Jedná se o účelový úvěr, ale existuje i neúčelová verze v podobě tzv. americké hypotéky. Banky

nabízejí americkou hypotéku do 50-60 % odhadované ceny zastaveného majetku a s vyššími úrokovými sazbami. Banka financuje poskytování hypotečních úvěrů tím, že emituje hypotečních zástavní listy, na které ale potřebuje oprávnění a ručí za ně svým kapitálem. Jedná se o zvláštní druh dluhopisů, zajištěný zástavním právem k nemovitosti. (Černoهورský, 2020)

Hypoteční úvěry a hypoteční zástavní listy jsou popsány v zákonech č. 190/2004 Sb., o dluhopisech. Dále o hypotečním úvěru jako úvěru spotřebitelském je pojednáno v zákoně č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru. Hypoteční zástavní listy zákon definuje takto:

„Hypoteční zástavní listy jsou dluhopisy, jejichž jmenovitá hodnota a poměrný výnos (dále jen „závazky z hypotečních zástavních listů“) jsou plně kryty pohledávkami z hypotečních úvěrů nebo částí těchto pohledávek (řádné krytí) a popřípadě též náhradním způsobem podle tohoto zákona (náhradní krytí). Součástí názvu tohoto dluhopisu je označení hypoteční zástavní list. Jiné cenné papíry nesmí toto označení obsahovat.“ (Zákon č. 190/2004 Sb.)

Hypoteční úvěry jsou regulovány pomocí úvěrových ukazatelů LTV (*loan-to-value*, česky výše úvěru k hodnotě zajištění), DSTI (*debt service-to-income*, výše dluhové služby k příjmům žadatele) a DTI (*debt-to-income*, výše celkového zadlužení k příjmům žadatele). Slouží k zmírnění rizik, které se vyskytují u hypotečních úvěrů. Rizika souvisí s nárůstem zadlužení v době ekonomického růstu a následného úpadku hodnoty nemovitostí v recesi, což se promítne do ceny nemovitosti jako zástavy. Tyto ukazatele vydává ČNB jako jedno z makroekonomických opatření, na základě průzkumu a vyhodnocení hypotečního a nemovitostního trhu. Aktuální horní hranice ukazatelů jsou uvedeny na stránkách ČNB. (Česká národní banka, 2021)

Pro banku jsou hypoteční úvěry výhodné, jelikož u nich hrozí menší riziko a také proto, že většinou nemovitý majetek postupem času zvyšuje svoji hodnotu. Snížené riziko pro banku znamená, že úvěr může nabízet za výhodné úroky. Pravdou však zůstává, že je pro podnik zdoluhavější a složitější získat hypoteční úvěr, a to především kvůli nutnosti prokazování vlastnictví, kvality nemovitosti, záznamu zástavního práva v pozemkových knihách a složitým procesem odhadování ceny nemovitosti. (Valach, 2010)

1.3 Odraz bankovního úvěru na financování firmy

Bankovní úvěry, jak již bylo zmíněno, jsou cizím kapitálem. Cizí kapitál je klíčový pro financování podniku, přináší do podniku finance, které nevládní. Náklady s výhodami a nevýhodami úvěrů jsou popsány v předcházejících dvou kapitolách. Cizí zdroje se v rozvaze firmy zapisují na stranu pasiv a bankovní úvěry, krátkodobé a dlouhodobé, jsou jejím pod bodem. Do výkazu zisku a ztráty se z bankovního úvěru odráží úrok. Do cashflow se pak odráží samotná splátka úvěru.

Důležitou výhodou financování bankovními úvěry je úrokový daňový štít. Daňový štít snižuje z pohledu bilančního salda přitékajících a odtékajících peněžních toků firemní náklady na dluhové financování. Předpokladem je, že podnik musí vykazovat účetní zisk, jinak nemá daňový štít účinek. Proto by firmy měly propočítat důsledky vykazování finanční ztráty. Daňový štít je součinem nominálních

úrokových nákladů a daňovou sazbou z příjmů právnických osob. Výše jeho účinku je ovlivněna nominální úrokovou sazbou, objemem úvěru, na způsobu umořování a na velikosti daně určené státem. (Čižinská, 2018)

Při dluhovém financování podniku je potřeba udržovat podnik v platební schopnosti. S rostoucím zadlužením roste i napětí v oblasti finančních nákladů. Podnik se může dostat do finanční tísně, která s sebou nese další náklady, v podobě náklů úpadku a agenturních náklad. (Čižinská, 2018)

Pro zjišťování stavu, v jakém se podnik nachází, slouží finanční analýza. Hlavním smyslem finanční analýzy je zajistit materiál pro rozhodování o fungování podniku. Existuje celá řada ukazatelů a metod finanční analýzy, ale pro účely této práce se zaměříme na ukazatele likvidity a ukazatele zadluženosti, jelikož přímo souvisí s cizími zdroji. (Růčková, 2022)

1.3.1 Ukazatele likvidity

Zachování likvidity je důležitým aspektem existence podniku. Likvidní prostředky jsou součástí řízení likvidity. Výhodami držení určité hladiny likvidních prostředků jsou například možnosti zaplatit dodavateli předem, pokrytí sezónnosti pracovního kapitálu, využití investiční příležitosti, která se náhle objeví nebo jako důkaz pro možné partnery o likviditě firmy. (Vernimmen, a další, 2018)

Likvidita znamená, jak je podnik schopen přeměnit část majetku na peněžní prostředky s vysokou mírou dostupnosti, např. hotové peníze v pokladně firmy, zůstatky na netermínovaných účtech u bank apod. Ukazuje schopnost podniku uhrazovat včas závazky. Nedostatek likvidity vede k platební neschopnosti a vyhlášení insolvence. Naopak přebytek likvidity ukazuje na neefektivní využití zdrojů. Existují tři stupně likvidity, a to běžná, pohotová a okamžitá. (Čižinská, 2018)

Běžná likvidita, označována jako likvidita 3. stupně, ukazuje schopnost podniku přeměnit veškerá oběžná aktiva na hotovost a uspokojit tak své věřitele. Čím vyšší má hodnotu, tím větší je šance na to, že si podnik zachová platební schopnost. Hodnoty by se měly pohybovat v rozmezí 1,5 - 2,5. Vzorec pro výpočet je následující (Růčková, 2022):

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé dluhy}} \quad (1)$$

Pohotová likvidita neboli likvidita 2. stupně vyznačuje pokrytí krátkodobé dluhu oběžnými aktivy očištěnými od zásob. Výše pohotovostní likvidity by se měla pohybovat v rozmezí 1 - 1,5. Vyšší hodnoty naznačují neproduktivní využívání prostředků, jelikož větší množství pohotových prostředků nepřináší úrok. Vzorec (Růčková, 2022):

$$\text{Pohotovostní likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé dluhy}} \quad (2)$$

Okamžitá likvidita, také označována jako likvidita 1. stupně, je nejvyšší forma likvidity. Vstupují zde pouze ty nejlikvidnější prostředky, jako je likvidní prostředky na účtu či v pokladně, volně obchodovatelné cenné papíry nebo šeky. Hodnota by se měla pohybovat v rozmezí 0,9 - 1,1, ale také se uvádí dolní mez 0,6. Vzorec pro výpočet (Růčková, 2022):

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Krátkodobý finanční majetek} + \text{Peněžní prostředky}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (3)$$

1.3.2 Ukazatele zadluženosti

Mezi obvyklé ukazatele zadluženosti se uvádí celková zadluženost (anglicky *debt ratio*), koeficient samofinancování, ukazatel finanční páky, zadluženost investovaného kapitálu a ukazatel úrokového krytí. Jejich hodnotové optimum nelze jednoznačně vyjádřit, záleží na nákladech, které jsou (Čížinská, 2018)

Celková zadluženost je základním ukazatelem, která vyjadřuje poměr cizího kapitálu k celkovým aktivům. Je třeba posuzovat tento ukazatel v souvislosti se strukturou cizího kapitálu a celkové výnosnosti podniku. Vyšší hodnoty bývají nepříznivé pro věřitele, ale pokud podnik dosáhne vyššího procenta rentability, než je procento úroků placené z cizího kapitálu, bývá to pro podnik příznivé. Celková zadluženost se počítá následovně (Růčková, 2022):

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková aktiva}} \quad (4)$$

Koeficient samofinancování je podíl vlastního kapitálu a celkových aktiv. Součet celkové zadluženosti a koeficientu samofinancování je roven 1. Posuzuje se podle stejných pravidel jako celková zadluženost. Vzorec výpočtu (Čížinská, 2018):

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (5)$$

Finanční páka je rozdíl celkových aktiv a vlastního kapitálu. Čím je větší jeho hodnota, tím více cizích zdrojů bylo využito na financování aktiv. Vypočte se následujícím vzorcem (Čížinská, 2018):

$$\text{Finanční páka} = \frac{\text{Celková aktiva}}{\text{Vlastní kapitál}} \quad (6)$$

Dalším ukazatelem je index finanční páky, který v případě, kdy podnik pracuje s cizím kapitálem je vždy větší než 1. Vzorec pro výpočet (Čížinská, 2018):

$$\text{Index finanční páky} = \frac{\text{rentabilita vlastního kapitálu}}{\text{rentabilita celkového kapitálu}} \quad (7)$$

2 Alternativní způsoby financování podniku

Alternativní formy financování jsou různé a podstatně se od sebe liší. Mezi nejznámější patří leasing, faktoring, forfaiting, crowdfunding a franšíza. Pro potřeby této se dále zaměří na leasing, faktoring a forfaiting.

2.1 Leasing

Leasing (z anglického slova „lease“, které znamená pronájem) je pronájem hmotných či nehmotných věcí a práv, kde pronajímatel poskytuje za peněžitou náhradu nebo jiné nepeněžní plnění nájemci právo uvedenou věc po určitou smlouvenou dobu používat. Majetek zůstává ve vlastnictví pronajímatele a na nájemce přechází právo danou věc používat. (Valouch, 2012)

V českém právu leasingová smlouva jako taková vymezená není. Při uzavírání těchto smluv se postupuje podle zákon č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Smlouvy jsou uzavírány jako inominátní, jejichž specifika se domlouvají při uzavírání smlouvy. Daňový aspekt leasingu je upraven zákonem č. 586/92 Sb., o daních z příjmů a o účtování leasingu projednává zákon č. 563/91 Sb., o účetnictví. (Česká bankovní asociace)

Smlouva o leasingu by měla obsahovat, kromě dalších nezbytných náležitostí smlouvy, identifikaci smluvních stran (nájemce a pronajímatele), předmět smlouvy, dobu trvání leasingového vztahu, obecné stanovení podmínek a povinností nájemce a pronajímatele, ustanovení o pojištění a o povinnosti provádět opravy na pronajatém majetku. (Valouch, 2012)

Leasing se od běžného pronájmu liší v několika směrech. Ve vyspělých zemích je ošetřen zvláštním zákonem (jak již bylo zmíněno, v České republice tuto problematiku upravuje zejména občanský zákoník jako obecná právní úprava). U finančního leasingu je pak možnost zakoupit pronajatý majetek formou opce. Dalším rozdílem je, že pro leasing platí zvláštní účetní, odpisový a daňový režim. V běžném nájmu jsou zpravidla dva právní subjekty a u leasingu bývají tři účastníci smluvního vztahu. (Valouch, 2012)

Leasing nabízí spousty výhod a to zejména, že nezvýší podíl na cizích zdrojů v rozvaze. Dále podnik také nemusí vlastnit potřebné likvidní prostředky pro zaplacení plné ceny majetku, a přesto ho může využívat. Další nespornou předností leasingu je jeho flexibilita. Rozložení a velikost splátek může být přizpůsobeno výnosové křivce, která odpovídá reálnému výnosu u produkce a tím pádem se může podnik vyhnout platebním potížím. Je také méně náročný na kredibilitu a bonitu nájemce. Leasing také umožňuje snížit základ daně tím, že jsou splátky zahrnuty do nákladů. Zda je leasing daňově výhodnější, než úvěr záleží na leasingovém úročení, rozložení splátek a výše úroků z úvěru. Výhodou také je, že riziko související s pořízením majetku podstupuje pronajímatel a nájemce ho tedy může majetek využít bezrizikově. (Valach, 2010)

Mezi slabiny leasingu patří silná závislost efektivnosti na vnějším makroekonomickém a legislativním prostředí. Toto je umocněné v nerovnovázných ekonomikách, kde v porovnání s vyspělejšími

ekonomikami dochází k nejistějšímu vývoji inflace, tržních úrokových sazeb, daňové soustavy a sazeb, odpisové politiky státu atd. Další nevýhodou leasingu jsou jeho relativně vysoké explicitní náklady, které řadí leasing k jedněm z dražších zdrojů dlouhodobého financování. (Valouch, 2012)

Do ceny leasingu se zahrnuje vstupní cena majetku, úrok z úvěru a leasingová marže pronajímatele. Úrok a marže se také označují jako leasingové navýšení, které je ovlivněno několika faktory. Tyto faktory jsou: úroková sazba za úvěr na refinancování leasingu, doba trvání, interval a pravidelnost splátek, navýšení první splátky, odkupní cena a také někdy i provize poskytovaná pronajímatelem výrobcí nebo provize za zprostředkování pojištění. (Valach, 2010)

Na českém trhu nabízejí leasingové společnosti různé produkty. Leasing však můžeme rozdělit na dva základní druhy, a to na leasing finanční a provozní leasing (nebo také nazývaný operativní leasing).

2.1.1 Provozní leasing

Provozní leasing je postavený na tom, že pronajímatel poskytuje majetek na dobu, která je menší, než po kterou se vyplatí finančně majetek provozovat. Jedná se tak o krátkodobý pronájem. Majetek může být poskytován vícero nájemcům za jeho dobu živostnosti, a proto je jenom část pořizovací ceny zahrnuta v nájemném. Náklady a zisková marže by měly pokrýt splátky od dalších nájemců. Proto na rozdíl od finančního leasingu nemá pronajímatel právo na odkup, aby mohl pronajímatel poskytnout majetek dalším zájemcům. Ve smlouvě se stanoví, jaké služby budou poskytnuty ze strany pronajímatele, který se tak může starat například o údržbu, servis a opravy anebo zdali budou poskytnuty i další dodatečné služby. Pronajatým majetkem většinou bývá automobil, počítač, tiskárny, strojní zařízení aj. (Valouch, 2012)

Do ceny provozního leasingu se zahrnuje provozní riziko. Riziko vzniká v důsledku toho, že pronajímatel nemusí po skončení leasingu nalézt ihned dalšího zákazníka a musí tedy počítat s „mrtvými časy“. Dále je potřeba počítat s tím, že zákazník nebude nakládat s půjčeným majetkem stejně opatrně jako by používal svůj vlastní. Pro pronajímatele to znamená vyšší náklady na údržbu a opravy. (Kantnerová, 2016)

2.1.2 Finanční leasing

Podstatou tohoto leasingu je, že majetek je převáděn na najímatele po delší dobu s povinností odkoupení po skončení smlouvy. Na nájemce jsou převedena rizika, ale také zároveň i výnosy, které plynou z pronajatého majetku. Výše splátek se odráží od pořizovací ceny majetku a ziskové marže, za kterou je pronajímatel majetek ochoten poskytnout. Další rozdílem oproti provoznímu leasingu je, že nejsou poskytovány dodatečné služby. Smlouva většinou dává povinnost nájemci odkoupit pronajímaný majetek po skončení její platnosti. V mnoha zemích je to dokonce povinnou součástí smlouvy, kterou upravují daňové zákony. (Valach, 2010)

Finanční leasing tedy slouží k rozložení nákladů do delšího časového období, na místo zakoupení majetku ihned za pořizovací cenu. To znamená, že nájemce nemusí mít finanční prostředky k dispozici, ale stejně může majetek využívat a profitovat z něho. Tyto atributy má i bankovní úvěr s tím rozdílem, že u leasingu vlastníkem zůstává pronajímatel. (Černohorský, 2020)

Nevýhodou leasingu je, že po skončení smlouvy a odkupu stojí majetek více, než jakou měl pořizovací hodnotu. Další nevýhodou je nemožnost účetního odpisování. Naopak při pořízení automobilu na leasing se do splátek může promítnout i havarijní pojištění, které bývá výhodnější, jelikož leasingové společnosti dokážou zajistit lepší podmínky u pojišťoven. (Kantnerová, 2016)

V rámci finančního leasingu se rozlišují další typy leasingu. Jedná se o přímý finanční leasing, nepřímý finanční leasing a leverage leasing. Při smlouvání přímého leasingu si nájemce určí druh majetku, případně i výrobce nebo dodavatele, pronajímatel koupí vybraný majetek a na základě smlouvy ho pronajme nájemci, který začne splácet leasingové splátky. Nájemce odpovídá za pojištění, daně a údržbu. U přímého leasingu figurují jen pronajímatel a nájemce. (Valach, 2010)

Pro nepřímý finanční leasing (někdy také zpětný leasing) se může podnik rozhodnout v momentě, kdy potřebuje volné finanční prostředky. Jedná se totiž o odkup majetku leasingovou společností, která zpětně pronajme majetek firmě. Ta tak fyzicky neztratí majetek, ale zároveň získá finanční prostředky. Leasingová společnost pak od firmy dostává splátky, které uhrazují cenu majetku, náklady a zisk. (Kantnerová, 2016)

U leverage leasingu figurují tři strany. Kromě nájemce a pronajímatele je zde ještě věřitel. Ten půjčuje finanční prostředky pronajímateli, který na oplátku získává úrok. Věřitelem může být banka, pojišťovna nebo penzijní fond. Tímto rozdíly oproti jiným leasingu končí a nájemce pak používá majetek a platí splátky, stejně jako u jakéhokoliv jiného leasingu. (Valach, 2010)

2.1.3 Cena leasingu

Součástí leasingové ceny jsou pravidelné splátky, marže pronajímatele a úrok z úvěru. Celková výše ceny je pak dána součtem všech splátek a jelikož je obvyklé, že překračuje pořizovací cenu, tak se ve smlouvě udává leasingový koeficient. Tento koeficient je cenová diference mezi leasingovou a pořizovací cenou pronajatého majetku. Spočítá se jako poměr leasingové a vstupní ceny. Koeficient je rozdílný u leasingu finančního než u operativního. U operativního leasingu platí nájemce pouze část pořizovací ceny, a to kvůli délce smlouvy, která trvá méně času, než je ekonomická životnost majetku. (Valouch, 2012)

Leasingová cena se může ještě zvyšovat o rekapitalizace nebo snižovat o dekapitalizace. Rekapitalizace nastává, pokud leasingová společnost vyvíjí další náklady související se smluvně vázaným majetkem, a naopak dekapitalizace nastává, pokud nájemce poskytuje finanční prostředky za souvisejícím majetkem. Rekapitalizační nebo dekapitalizační procento je odvozeno od úroku z úvěru na refinancování. Rekapitalizační úrok je ještě zvýšen o ztrátu, která vznikla nemožností zhodnocení

finančních prostředků, které byly vydány na pokrytí nákladů souvisejících s majetkem. Dekapitalizační úrok je naopak snížen o náklady, které leasingová společnost vynakládá. (Valach, 2010)

2.1.4 Porovnání leasingu a bankovního úvěru

Při porovnání leasingu a bankovního úvěru je potřeba zaměřit se na tři klíčové oblasti, a to administrativní náročnost a právo disponování majetkem, daňové dopady a finanční náročnost pořízení.

Z hlediska administrativní náročnosti je leasing výhodnější. Navíc leasingové společnosti nabízejí doplňkové služby, jako je například havarijní pojištění, za výhodnější ceny, jelikož spolupracují s pojišťovnami. Naopak u úvěru je administrativní zátěž vyšší. Vyplývá to z podstaty úvěru, kdy banka požaduje určité záruky za zapůjčený kapitál, kdežto u leasingu majetek nepřechází na pronájemce a leasingová společnost nepodstupuje takové riziko. Výhodou úvěru je fakt, že vlastnické právo na zakoupený majetek platí ode dne podpisu kupní smlouvy a majitel tak může volně nakládat se svým majetkem. (Valouch, 2012)

Při využití úvěru na koupi majetku může vlastník uplatňovat do daňových nákladů daňové odpisy. U leasingu je daňovým nákladem nájemné a poplatky spojené s uzavřením a vedením úvěrových účtů a leasingových smluv. (Valouch, 2012)

Pro rozhodování z finančního hlediska existují různé metody porovnávání výhodnosti. Při porovnání je třeba zaměřit se na tyto faktory: daňové aspekty (odpisový, úrokový a leasingový daňový štít), úrokové sazby z dlouhodobého úvěru a systém úvěrových splátek, sazby odpisů a zvolenou metodu odepisování, leasingové splátky, faktor času. Metody, které budou dále popsány jsou metoda diskontovaných výdajů, metoda vnitřního výnosového procenta a metoda čisté výhody leasingu. (Valach, 2010)

Metoda diskontovaných výdajů se provádí pomocí čtyř bodů (Valach, 2010):

- Kvantifikace výdajů, které vzniknou nájemci souvislosti s leasingem.
- Kvantifikace výdajů, které by měl nájemce v souvislosti s úvěrem.
- Aktualizace výdajů v čase, ve kterém byly vynaloženy.
- Výběr varianty financování, která má nejnižší celkové diskontované výdaje.

Pro metodu vnitřního výnosového procenta dosud nebyl nalezen všeobecný matematický algoritmus, a proto se počítá v jednoduchých případech odhadem a následně zpřesňující iterací. U složitějších podmínek dlouhodobého pronájmu se tato metoda nedá použít, a proto nelze univerzálně uplatnit. Její podstatou ale je, že se z údajů, vztahujících se k nákladově cenovým podmínkám konkrétní leasingové operace, vypočte odpovídající hodnota její roční vnitřní výnosové míry s přihlédnutím k efektu daňového leasingového štítu. Dále se tato veličina porovnává s úrokovou mírou dostupného bankovního úvěru se lhůtou splatnosti odpovídající minimálně odpisové lhůtě daného investičního aktiva. (Valouch, 2012)

Metoda čisté výhody leasingu je založená na porovnání čisté současné hodnoty investice financované úvěrem a čisté současné hodnoty investice financované leasingem.

Čistou současnou hodnotu investice financované úvěrem definujeme takto:

$$\check{C}_u = \sum_{n=1}^N \frac{(T_n - N_n)(1 - d) + dO_n}{(1 + i)^n} - K \quad (8)$$

Kde:

T_n = tržby, které investice přináší v jednotlivých letech životnosti

N_n = náklady na výrobu (bez odpisů) v jednotlivých letech životnosti

O_n = odpisy v jednotlivých letech životnosti

n = jednotlivá léta životnosti

N = doba životnosti

i = úrokový koeficient, upravený o vliv daně

d = daňový koeficient

K = kapitálový výdaj

Čistou současnou hodnotu investice financované leasingem definujeme takto:

$$\check{C}_l = \sum_{n=1}^N \frac{(T_n - N_n)(1 - d) - L_n(1 - d)}{(1 + i)^n} \quad (9)$$

Kde:

L_n = leasingové splátky v jednotlivých letech životnosti (doba leasingu = době životnosti)

Ostatní symboly jsou stejné jako v předchozím vzorci.

Pro porovnání se využívá čistá výhoda leasingu, která se vyjádří jako:

$$\check{C}VL = \check{C}_l - \check{C}_u \quad (10)$$

Dosazení rovnic:

$$\check{C}VL = \sum_{n=1}^N \frac{(T_n - N_n)(1 - d) - L_n(1 - d)}{(1 + i)^n} - \left[\frac{(T_n - N_n)(1 - d) + dO_n}{(1 + i)^n} - K \right] \quad (11)$$

Po úpravě:

$$\check{C}VL = K - \sum_{n=1}^N \frac{L_n(1 - d) + dO_n}{(1 + i)^n} \quad (12)$$

Pokud výše zmíněná rovnice vyjde kladná, znamená to, že lze výhodněji financovat pomocí leasingu. Pokud je záporná, bankovní úvěr je lepším finančním zdrojem. (Valach, 2010)

2.2 Faktoring

Faktoring je zdroj krátkodobého financování podniku. Jedná se o odkup krátkodobých obchodních pohledávek faktoringovou společností. Z právního a účetního hlediska se jedná o postoupení pohledávek. Rozlišuje se odkup pohledávek bez možnosti postihu původního majitele (pravý faktoring) nebo s možností postihu (nepravý faktoring), anebo lze dosáhnout dohody rozdělení rizika mezi původním majitelem a faktoringovou společností. (Mejstřík, a další, 2014)

K faktoringu jsou nabízené i některé finanční služby. Mezi tyto služby patří garanční funkce, kdy faktoringová společnost přebírá úvěrové riziko a v případě kdy odběratel neuhradí pohledávku, zaplatí ji dodavateli. Mezi další nabízené finanční služby patří úvěrová funkce. Faktoringová společnost proplácí pohledávku v okamžiku odkupu anebo v určité lhůtě po převedení pohledávek. Faktoringové společnosti nabízí i správu pohledávek jako účetní vedení pohledávek, fakturaci, vymáhání pohledávek atd. (Černohorský, 2020)

Kromě rozlišení faktoringu na pravý a nepravý, může být dělen na úplný, vývozní, důvěrný, tichý a zjevný. Úplný faktoring zahrnuje vedení účetnictví a výkaznictví pohledávek, zajišťuje pojištění, při zahraničních dodávkách obstarává celní pojednání a placení poplatků a proplacení pohledávek dodavateli před lhůtou jejich splatnosti. Vývozní faktoring znamená odkup pohledávek vůči zahraničním odběratelům. Zahrnuje možnost překlenout dodavatelovu neznalost podmínek na zahraničních trzích a eliminuje rizika z pohybu devizových kurzů, která přecházejí na faktoringovou společnost. Důvěrný faktoring se vyznačuje tím, že faktoringová společnost se omezuje na financování vybraných pohledávek. Vyhýbá se pohledávkám, u kterých hrozí nebezpečí častých reklamací, pohledávkám, vůči odběratelům s horším ratingem, pohledávky přesahující určitou lhůtu splatnosti atd. Klient si musí část pohledávek financovat z vlastních zdrojů. Tichý faktoring se vyznačuje tím, že postoupení pohledávky není na faktuře vyznačeno a dlužník uhrazuje závazky původnímu vlastníkov. Zjevný faktoring má na pohledávkách vyznačen postup a občas i je oznámen plátcům písemně pokynem, aby pohledávky hradili přímo faktorovi. (Kantnerová, 2016)

Ne každá pohledávka může být pro faktoring vhodná. Každá faktoringová společnost má svá vlastní pravidla pro posuzování vhodnosti pohledávky, lze charakterizovat alespoň základní požadavky následovně (Černohorský, 2020):

- Pohledávka je krátkodobého rázu se splatností zhruba do 180 dní.
- Vznikla na základně dodavatelského nezajištěného úvěru.
- S pohledávkou nejsou spojeny práva třetích osob.
- Existence možnosti odkupu (cese) pohledávky.
- Na klienta se klade požadavek dostatečné bonity.

Factoring zabezpečuje dodavatele před rizikem platební neschopnosti nebo nevolí platit odběratele, a tím může dodavatel rozšířit možnosti odbytu a prodeje na bázi nezajištěného obchodního úvěru poskytovaného odběratelům. Mimo jiné také dává šanci posílit konkurenční pozici na cílových trzích tím, že nemusí po svých odběratelích vyžadovat zajišťovací instrument jako je bankou avalovanou vlastní směnku vystavenou odběratelem v jeho prospěch. Dále factoring umožňuje zlepšit ukazatele obratu podnikových aktiv s kladnými dopady na ukazatele rentability. Dodavatelé také mohou snížit náklady související s vyhodnocováním bonity a kredibility odběratelů nebo související s vymáháním nezaplacených pohledávek. (Kantnerová, 2016)

2.2.1 Cena faktoringu a porovnání s úvěrem

Cena faktoringu obsahuje dvě složky, a to faktoringovou provizi a úrok, který je spojen s předfinancováním. Úroková sazba odpovídá úrokovým sazbám z krátkodobého bankovního úvěru a závisí na refinančních nákladech faktoringové společnosti. Faktoringová provize se dále skládá ze dvou dalších složek. První z nich je riziková složka, která vyplývá z přenesení úvěrového rizika na faktoringovou společnost. Výše této složky je závislá na bonitě a kredibilitě odběratele, objemu pochybných pohledávek vzhledem k celkovému obratu, počtu reklamací atd. Druhá složka je spojená s náklady na zpracování faktoringu. Objem závisí na pracnosti administrativních a dalších činností, které jsou s faktoringem spjaté. (Radová, a další, 2013)

Pro porovnání faktoringu a úvěru je potřeba vzít v úvahu dvě charakteristiky faktoringu a to, že faktoringová provize je placena předem a výše faktoringové provize není uváděna na roční bázi. Pak lze skutečnou cenu faktoringu vyjádřit jako vnitřní míru výnosu. Rovnice je sestavená tak, že navzájem porovnává současnou hodnotu cash flow, která faktoringová společnost dostává a naopak platí. Potom musí platit (Radová, a další, 2013):

$$NH_{T_0} = FP + \frac{u + NH_{T_1}}{(1 + i_F)^n} \quad (13)$$

Kde:

NH_{T_0} = výše pohledávky proplacená faktoringovou společností jako předfinancování

FP = faktoringová provize v absolutním vyjádření placená při odkupu pohledávky

NH_{T_1} = nominální hodnota pohledávky zaplacená v době její splatnosti

n = doba splatnosti pohledávky v letech

u = úrok z předfinancování placený v době splatnosti pohledávky

i_F = vnitřní výnosová míra faktoringu

Úpravou vyjádříme vnitřní výnosovou míru:

$$i_F = \sqrt[n]{\frac{u + NH_{T_1}}{NH_{T_0} - FP}} - 1 \quad (14)$$

Podobně lze vyjádřit i vnitřní výnosovou míru pro úvěr a obě čísla porovnat.

$$i_U = \sqrt{\frac{u + NH_{T1}}{NH_{T0}}} - 1 \quad (15)$$

Kde:

NH_{T0} = výše poskytnutého úvěru

NH_{T1} = výše splaceného úvěru

i_U = vnitřní výnosová míra úvěru

u = výše úroku z úvěru

Čím větší je vnitřní výnosová míra, tím méně výhodné je financování. Neboli při srovnávání vnitřní výnosové míry faktoringu a úvěru výhodnější prostředek je ten, který má nižší výnosovou míru.

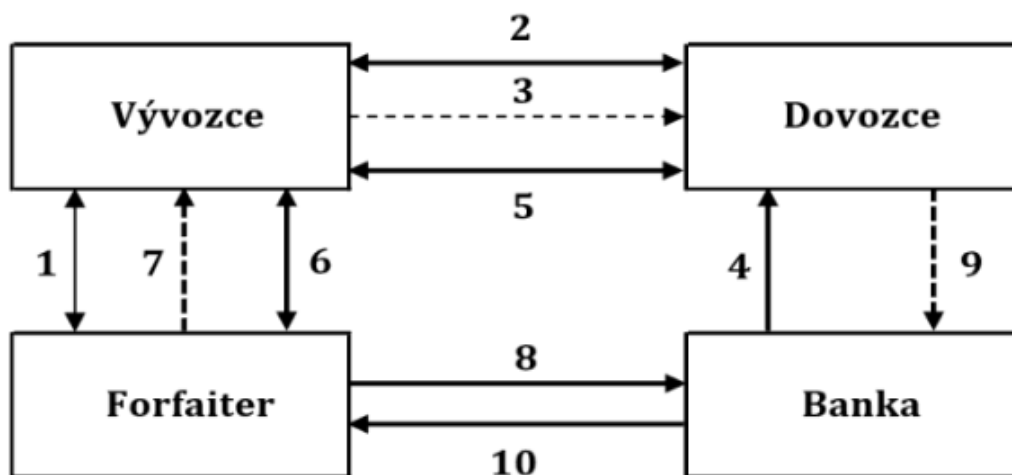
2.3 Forfaiting

Forfaiting je svou podstatou podobný faktoringu, ale liší se v několika směrech. Forfaiting je odkup střednědobých a dlouhodobých pohledávek. Forfaitovány mohou být pohledávky jako jsou dluhopisy, závazkové dlužní listy, akreditivy, směnky, bankovní záruky apod. Odkupovány jsou jednotlivé zajištěné pohledávky, se kterými lze dále obchodovat na sekundárních trzích. Na forfaitingovou společnost přechází veškerá rizika, která se tak vzdává práva zpětného postihu vůči prodávající. Rizika jsou úvěrová, kurzová, úroková, inflační, tržní a měnové. Forfaiting je využíván zejména v oblasti zahraničního obchodu. (Černohorský, 2020)

Z důvodu již zmíněným rizikům je forfaiting spojen s velmi dobrou kredibilitou a bonitou, anebo s velmi silně zajištěnou pohledávkou, jako je zajištění státní nebo bankovní zárukou. Dále kladou na odkupované pohledávky následující minimální požadavky (Kantnerová, 2016):

- Odkup výhradně jednotlivých pohledávek, ale nevylučuje se odkup několika jednotlivých pohledávek od stejného dodavatele vůči různým zahraničním odběratelům na základě jednotlivých smluv.
- Pohledávky musí být dostatečně zajištěné. V jaké kvalitě si určují forfaitingové firmy samy. Může se jednat o zajištění cizí směnkou opatřenou bankovním akceptem, směnky zajištěné bankovním avalem, abstraktní platební bankovní záruky atd.
- Pohledávky mají fixní splatnost přesahující 180 dnů a jedná se o střednědobé nebo dlouhodobé splatnosti. Minimální délka splatnosti vychází z potřeby forfaitiera získat potřebný čas pro dosažení výnosu z forfaitingové operace na pokrytí nákladů a vytvoření přiměřeného zisku.
- Pohledávky musí být denominovány ve volně směnitelných měnách. Tomu odpovídají měny jako je americký dolar, euro, švýcarský frank apod.
- Pohledávky musí mít určitou minimální hodnotu. V literatuře se uvádí interval od 150 000 USD do 250 000 USD.

Obrázek 1 Struktura transakce

Převzato z Mejstřík, a další, 2014

Průběh exportního forfaitingu je znázorněn v *obrázku 1*. Forfaitiér se zaváže pohledávku od exportéra odkoupit (1), poté je mezi exportérem a dovozcem uzavřen samotný kontrakt (2). Dále žádá dovozce garanci ze strany banky (4) a poté dochází k dodávce zboží (3). Mezi vývozcem a dovozcem dojde k předání dokumentů (5), které následně vývozce předá forfaitierovi (6). Forfaitiér uskuteční platbu vývozci sníženou o diskont (7) a následně prezentuje dokumenty pro platbu bance (8). Dovozece následně splatí pohledávku bance v době splatnosti (9) a ta pak předá platbu forfaitierovi (10). (Mejstřík, a další, 2014)

Kromě exportního forfaitingu existuje i importní. Importní forfaiting je ve své podstatě stejný jako exportní s tím rozdílem, že odkup pohledávky provádí forfaitier importéra. Dalším druhem je finanční forfaiting. Jedná se v podstatě o devizový směnečný úvěr, který není vázán na nějakou konkrétní exportní nebo importní operaci. S finančním forfaitingem může firma získat úvěrové zdroje v devizových prostředcích za nižší úrokové sazby než zdroje korunové, ovšem vystavuje se měnovému riziku. (Kantnerová, 2016)

Exportní forfaiting nabízí celou řadu výhod pro exportéra. Mezi ně se řadí možnost vývozce vyvážet do zahraničí na úvěr a rozšiřovat tak svoje možnosti odbytu. Další výhodou pro exportéra je nehroící úvěrové riziko, jelikož vzniklou pohledávku odprodává bez-regresně a u déle splatného obchodního úvěru se také zbavuje úrokového a měnového rizika. Jasnou předností forfaitingu je, že podnik nemusí čerpat obchodní úvěr na pokrytí vzniklé pohledávky a tím pádem se nezvyšuje podíl cizího kapitálu ve struktuře podniku. Forfaiting lze využít jak při vzniku pohledávky, tak i v pozdější době, a to umožňuje větší flexibilitu financování, než je tomu u klasického exportního financování bankovním úvěrem. V některých dobách může být financování forfaitingem výhodnější než korunové financování z bankovního úvěru, a to vzhledem k tomu, že probíhá na cizoměnové bázi s využitím úrokového diferenciálu. (Kantnerová, 2016)

2.3.1 Cena forfaitingu

Nejnákladnější položkou při financování forfaitingem je diskont. Jedná se o srážku z nominální hodnoty pohledávky při odkupu forfaiterem. Výše diskontu odpovídá nákladům a zisku forfaitiera, tedy představuje pro něj přínos a pro prodávajícího náklad. Diskont je závislý na několika faktorech, jako je kvalita ručení, podstoupené riziko v podobě země importéra či exportéra, měnové riziko, úrokové riziko a délka splatnosti pohledávky. (Radová, a další, 2013)

Diskont lze vypočítat pomocí metody přímého diskontu. Tato metoda je založena na výpočtu výše diskontu metodou obchodního diskontu za celou dobu splatnosti, který se odečte od výše pohledávky. Do výpočtu se zahrnuje i několik dnů navíc (anglicky *grace days* nebo také *extra days*) a to z toho důvodu, že k připsání peněz na účet forfaitiera dochází většinou o několik dnů později než nastává splatnost pohledávky. Pro výpočet se využívá vzorec (Radová, a další, 2013):

$$D_{SD} = \frac{NH(t + t_{GD})p_D}{100 * 360} \quad (16)$$

Kde:

D_{SD} = diskont vypočítaný pomocí metody přímého diskontu

NH= nominální hodnota pohledávky

t= doba splatnosti pohledávky

t_{GD} = *grace days*

p_D = diskontní sazba v % p.a.

Druhou metodou pro výpočet diskontu je diskont měřený výnosem. Touto metodou se určuje diskont jako současná hodnota v budoucnu splatné pohledávky. Celková doba splatnosti je rozdělena na jednotlivá půlroční období. Pro výpočet se využívá vzorec (Radová, a další, 2013):

$$D_{DTY} = NH \frac{1}{1 + \frac{p_{DTY} * t_1}{100 * 360}} * \frac{1}{1 + \frac{p_{DTY} * t_2}{100 * 360}} * \dots * \frac{1}{1 + \frac{p_{DTY} * t_n}{100 * 360}} \quad (17)$$

Kde:

NH= nominální hodnota pohledávky

p_{DTY} = diskontní sazba metody diskont měřený výnosem

$t_{1..n}$ = jednotlivá půlroční

Vedle diskontu se do ceny forfaitingu započítává závazková provize. Aby forfaitier dostal svým smluvním závazkům, musí držet likvidní prostředky od uzavření smlouvy do skutečného předání. Sjednává se v procentech na roční časové bázi a bývá splatná měsíčně. Tuto položku lze snížit při domluvení opční smlouvy. (Kantnerová, 2016)

Opční provizi platí exportér na základě opční smlouvy. Opce dává forfaitierovi právo na odkup pohledávky, nejedná se však o povinnost. Opce může exportérovi ušetřit finanční náklady. Stanovuje se na základě procentuální sazby z nominálního objemu pohledávky a platí se jednorázově předem. (Radová, a další, 2013)

Zpracovatelská provize, jak už z názvu napovídá, se platí za zpracování forfaitingového případu. Jedná se o náklady přímé i nepřímé a platí se jednorázově při uzavření forfaitingové smlouvy. (Kantnerová, 2016)

2.4 Další alternativní druhy financování

Crowdfunding je financování založené na skupinové podpoře. Probíhá většinou přes internetové stránky jako jsou Kickstarter nebo Startovac. Může jít o financování projektu, nového produktu, nápadu či například financování osobních potřeb jednotlivce (například k uhrazení nákladů za hospitalizaci v USA). Firmy zde také mohou poměrně nenákladně otestovat svoje výrobky nebo projekty. Podle toho, kolik lidí se rozhodne projekt podpořit, se mohou firmy rozhodnout o další jeho proveditelnosti. Dalším využitím může nastat v případě, pokud chce firma přilákat k projektu další investory. Tím, že ukáže potenciálním investorům, jaký je o projekt nebo produkt zájem, si může zajistit dodatečné prostředky. (Xu, a další, 2021)

Franchising nastává v okamžiku, kdy se dva subjekty rozhodnou spolupracovat a jeden poskytne svoji značku, know-how, technické postupy apod. druhému subjektu. V podstatě jde o odkoupení licence, kde subjekt kupující licenci získává právo na provoz podniku pod značkou prodávajícího. Nevýhody plynou z nutnosti striktně dodržovat standardy licencované značky a odvádět určité procento ze zisku. Výhodou je, že zbytek zisku plyne kupujícímu licence. (Kantnerová, 2016)

3 Podnik a nabídky financování na trhu

V této části práce je představen model podniku, který bude sloužit pro následující posouzení výhodnosti alternativních forem financování podniku a jejich nabídku na českém trhu.

3.1 Model podniku

Pro porovnání bankovních úvěrů a alternativních zdrojů financování bude vytvořen fiktivní podnik. Bude se jednat o malý podnik. Podle uživatelské příručky k definici malých a středních podniků od Evropské komise se malý podnik definuje jako podnik, který zaměstnává více jak 10 osob, ale méně jak 50 osob a roční obrát je vyšší než 2 miliony eur, ale nepřesahuje 10 milionů eur. (Evropská komise, 2020)

Důležitou roli pro podnik při poskytování úvěrů hraje kredibilita a bonita. Jak bylo zmíněno v první kapitole, hodnocení podniku z hlediska jeho kredibility a bonity provádí každá banka podle svých vlastních pravidel. Existují matematicko-statistické modely pro jejich hodnocení v podobě *credit scoringu* nebo *rating* modelu. Ovšem pro tuto práci bude předpokládáno, že podnik má dostatečnou úroveň pro žádání dalšího úvěru. Fiktivní podnik vyrábí dřevěný nábytek se zaměřením na tuzemský trh, ale také vyváží část do zemí evropské unie. Jeho rozvaha a výkaz zisku a ztrát je v následujících tabulkách.

Tabulka 1 Rozvaha – Aktiva firmy v Kč, data a zpracování vlastní

Aktiva	21265450
B. Dlouhodobý majetek	18160000
B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek	150000
B.I.2. Ocenitelná práva	150000
B.I.2.1. Software	150000
B.II. Dlouhodobý hmotný majetek	18010000
B.II.1. Pozemky a stavby	14380000
B.II.1.1. Pozemky	2380000
B.II.1.2. Stavby	12000000
B.II.2. Hmotné movité věci a jejich soubory	3630000
C. Oběžná aktiva	3105450
C.I. Zásoby	1330450
C.I.1. Materiál	350000
C.I.2. Nedokončená výroba a polotovary	480450
C.I.3. Výrobky a zboží	500000
C.I.3.1. Výrobky	500000
C.II. Pohledávky	775000
C.II.1. Dlouhodobé pohledávky	250000
C.II.1.1. Pohledávky z obchodních vztahů	250000
C.II.2. Krátkodobé pohledávky	525000
C.II.2.1. Pohledávky z obchodních vztahů	500000
C.II.2.4. Pohledávky- ostatní	25000
C.II.2.4.3. Stát- daňové pohledávky	25000
C.IV. Peněžní prostředky	1000000
C.IV.2. Peněžní prostředky na účtech	1000000

Tabulka 2 Rozvaha – Pasiva firmy v Kč, data a zpracování vlastní

Pasiva	21265450
A. Vlastní kapitál	14844000
A.I. Základní kapitál	14521580
A.I.1. Základní kapitál	14521580
A.II. Ážio a kapitálové fondy	50000
A.II.2. Kapitálové fondy	50000
A.II.2.1. Ostatní kapitálové fondy	50000
A.III. Fondy ze zisku	50000
A.IV. Výsledek hospodaření minulých let	-124503
A.V. Výsledek hospodaření běžného účetního období	346923
B. + C. Cizí zdroje	6421450
B. Rezervy	50000
B.4. Ostatní rezervy	50000
C. Závazky	6371450
C.I. Dlouhodobé závazky	5325000
C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím	5000000
C.I.3. Dlouhodobé přijaté zálohy	200000
C.I.9 Závazky - ostatní	125000
C.I.9.1. Závazky ke společníkům	100000
C.I.9.3. Jiné závazky	25000
C.II. Krátkodobé závazky	1046450
C.II.2. Závazky k úvěrovým institucím	200000
C.II.3. Krátkodobé přijaté zálohy	300000
C.II.4. Závazky z obchodních vztahů	500000
C.II.8. Závazky ostatní	46450
C.II.8.3. Závazky k zaměstnancům	46450

Tabulka 3 Výkaz zisku a ztrát firmy v Kč, data a zpracování vlastní

I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	35000000
A.	Výkonová spotřeba	16713250
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	2000450
C.	Aktivace	100000
D.	Osobní náklady	15525000
E.	Úpravy hodnot provozní oblasti	825800
III.	Ostatní provozní výnosy	5000
F.	Ostatní provozní náklady	10000
*	Provozní výsledek hospodaření	856300
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	438000
VII.	Ostatní finanční výnosy	30000
K.	Ostatní finanční náklady	20000
*	Finanční výsledek hospodaření	-428000
**	Výsledek hospodaření před zdanění	428300
L.	Daň z příjmů	81377
**	Výsledek hospodaření po zdanění	346923
***	Výsledek hospodaření za účetní období	346923
*	Čistý obrát za účetní období	35035000

Při podrobení podniku analýzou z kapitoly 1.3 dostaneme následující údaje:

Tabulka 4 Analýza z kapitoly 1.3, data a zpracování vlastní

Likvidita 3. stupně	2,968
Likvidita 2. stupně	1,696
Likvidita 1. stupně	0,956
Celková zadluženost	0,302
Koeficient samofinancování	0,698
Finanční páka	1,433
Index finanční páky	0,363

Údaje jsou získány pomocí následujících vzorců:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé dluhy}} = \frac{3105450}{1046450} \cong 2,968$$

$$\text{Pohotovostní likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé dluhy}} = \frac{(3105450 - 1330450)}{1046450} \cong 1,696$$

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Krátkodobý finanční majetek} + \text{Peněžní prostředky}}{\text{Krátkodobé závazky}} = \frac{1000000}{1046450} \cong 0,956$$

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková aktiva}} = \frac{6421450}{21265450} \cong 0,302$$

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} = \frac{14844000}{21265450} \cong 0,698$$

$$\text{Finanční páka} = \frac{\text{Celková aktiva}}{\text{Vlastní kapitál}} = \frac{21265450}{14844000} \cong 1,433$$

$$\text{Index finanční páky} = \frac{\text{zisk před zdanením}}{\text{zisk před úroky a daněmi}} * \frac{\text{aktiva}}{\text{vlastní kapitál}} = \frac{428300}{1692100} * \frac{21265450}{14844000} \cong 0,363$$

Třetí a druhý stupeň likvidity jsou nad doporučené limity, kde pro druhý stupeň platí, že velikost likvidity by se měla pohybovat mezi hodnotami 1-1,5 a hodnoty třetího stupně mezi 1,5-2,5. V tomto případě tedy může podnik dostat svým krátkodobým závazkům a popřípadě ještě zefektivnit hospodářství se svými oběžnými aktivy takovým způsobem, aby byly ukazatele likvidity v doporučeném rozsahu. První stupeň likvidity je v doporučeném rozsahu 0,9-1,1. Firma je financována z 30,2 % cizím kapitálem a 69,8 % vlastním kapitálem. Finanční páka má hodnotu 1,433 a index

finanční páky je 0,363, což naznačuje, že zvyšování cizího kapitálu nebude mít příznivý vliv na rentabilitu vlastního kapitálu.

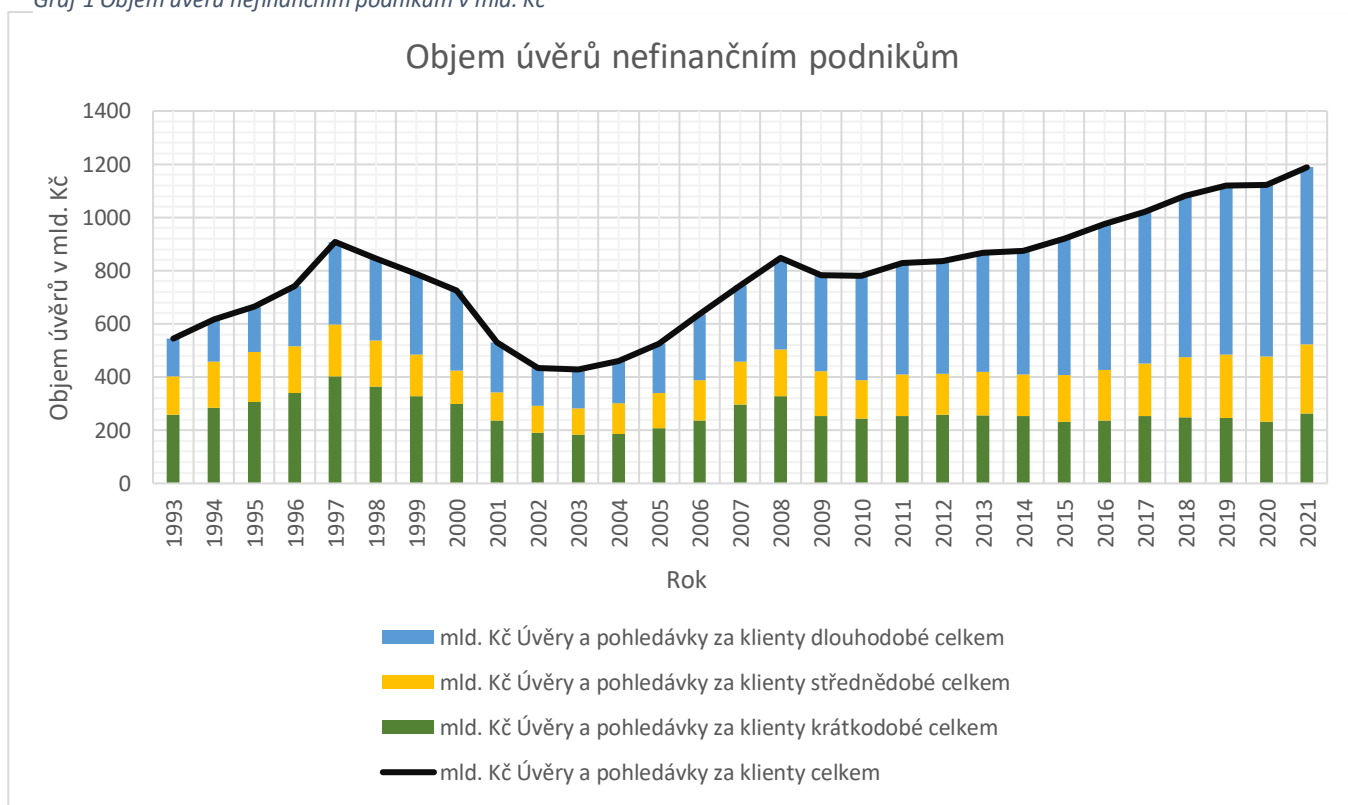
3.2 Nabídka financování na trhu

V této kapitole budou prozkoumány nabídky bankovních úvěrů a alternativních zdrojů v České republice.

3.2.1 Nabídka bankovních úvěrů v ČR

V České republice působí mnoho bank. Mezi největších pět bank, podle bilanční sumy, se řadí ČSOB s 1756 mld. Kč (ČSOB, 2021), Česká spořitelna s 1538 mld. Kč (Česká spořitelna, 2021), Komerční banka s 1167 mld. Kč (Komerční Banka, 2021), UniCredit Bank s 664 mld. Kč (UniCredit Bank, 2021) a Raiffeisenbank s 411 mld. Kč (Raiffeisenbank, 2021). Každá banka nabízí podobné služby a produkty. Všechny tyto banky na svých oficiálních stránkách rozdělují nabízené financování podniků do dvou skupin, a to na financování určené pro malé a střední podniky a na financování určené pro velké firmy a korporace.

Graf 1 Objem úvěrů nefinančním podnikům v mld. Kč

Vlastní zpracování, data dostupná z: https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=1799&p_uka=1%2C2%2C3%2C4&p_strid=AAB-BAG&p_od=199301&p_do=202204&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C

Graf 1 zobrazuje objem úvěrů nefinančním podnikům (podniky zabývající se výrobou produktů a poskytováním služeb) v České republice, s rozdělením na úvěry dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé. Objem začal klesat od roku 1997 až do roku 2003, kde se začal růst. V roce 2008 byl tento růst přerušován finanční krizí a v následujících letech již nebyl tak prudký.

ČSOB na svých internetových stránkách uvádí, že poskytuje pro malé firmy a podnikatele úvěry podle účelu. Může se jednat o financování provozních výdajů, nemovitostí, automobilu nebo vybavení firmy. Dále nabízí specializované úvěrové nabídky, které se zaměřují na poskytování úvěru podle oboru podnikání. Pro velké firmy ČSOB zprostředkovává revolvingové a kontokorentní úvěry. Také nabízí dlouhodobé investiční a hypoteční úvěry. Kromě klasických úvěrů banka nabízí i formy alternativního financování a to leasing, faktoring i forfaiting. (ČSOB, 2021)

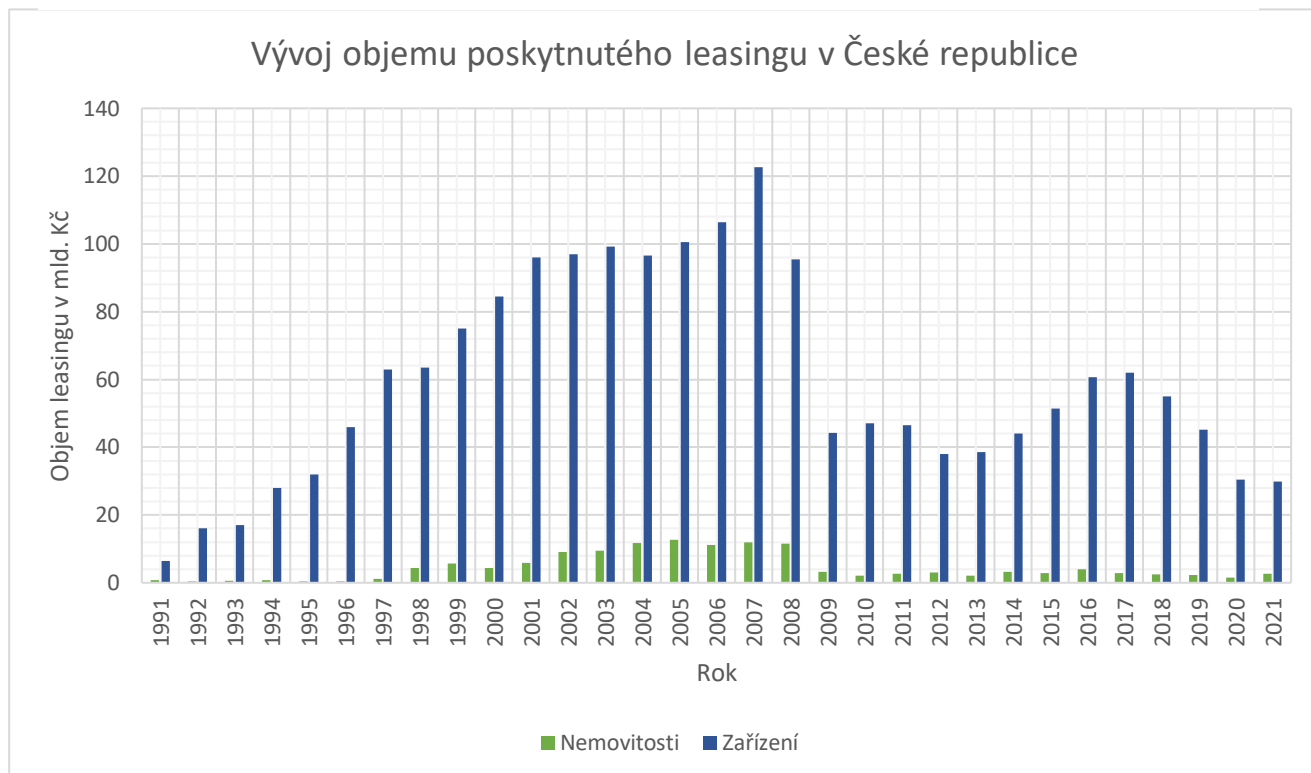
Česká spořitelna nabízí různé druhy úvěrů. Například kontokorentní úvěr nabízí ve třech variantách. Dále uvádí tradiční dlouhodobé úvěry, jako je investiční a hypoteční. Ve specializovaných programech uvádí možnost kombinace úvěru a záruky zároveň, jako jeden produkt. Česká spořitelna má v nabídce i alternativní formy financování a to leasing, faktoring i forfaiting. (Česká spořitelna, 2021)

Komerční banka má na svých stránkách značný výběr podnikatelských úvěrů. Kromě neúčelových, jako je kontokorentní úvěr, nabízí i úvěry účelové jako jsou hypoteční úvěry. Některé jejich produkty jsou mixy úvěrů, jako je tomu u podnikatelského provozního úvěru, kde v jednom produktu nabízí jak kontokorentní, tak i revolvingový úvěr a úvěr pro překonání dočasného nedostatku financí. Pro větší firmy má Komerční banka v nabídce širokou škálu provozních a investičních úvěrů. Mezi ně patří eskontní úvěr, kontokorentní úvěr na dobu určitou s možností prodloužení na dobu neurčitou a z řad dlouhodobých úvěrů nabízí například investiční úvěr. Z řad alternativního způsobu financování rovněž nabízí leasing, faktoring i forfaiting. (Komerční Banka, 2021)

3.2.2 Nabídka alternativních forem financování v ČR

V České republice působí od roku 1992 Česká leasingová a finanční asociace, která sdružuje 39 leasingových a faktoringových firem. (Celý seznam všech firem je dostupný na oficiálních stránkách ČLFA.) Tyto firmy realizují 83 % objemu všech tuzemských leasingových a faktoringových obchodů. Asociace pomáhá svým členům s právními aspekty poskytování alternativního financování, podílí se na přípravě právních předpisů související s tímto oborem a poskytuje informace o svých členech zájemcům. Asociace také vydává čtvrtletní zprávy o českém trhu leasingových a faktoringových obchodů. (Česká leasingová a finanční asociace)

Graf 3 Vývoj objemu poskytnutého leasingu v České republice (v mld. Kč)

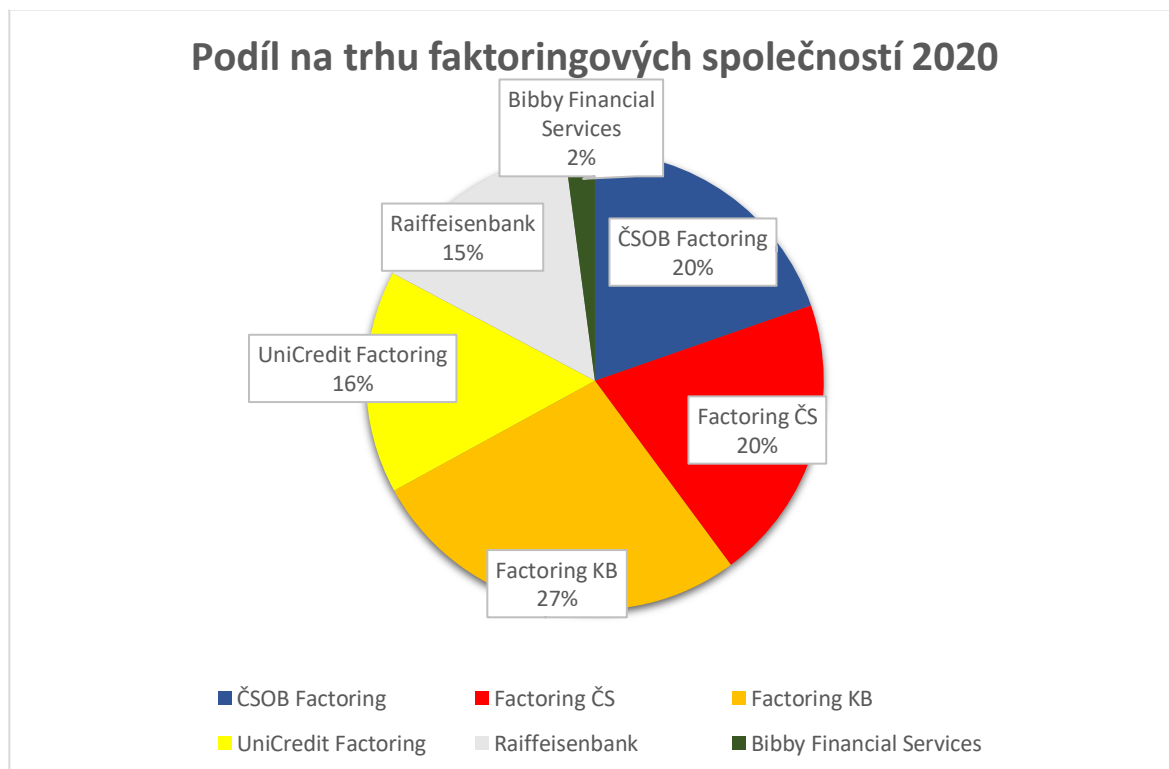
Vlastní zpracování, data (Česká leasingová a finanční asociace) Dostupná z: <https://www.clfa.cz/statistiky/quarterly-and-yearly-results-of-leasing-non-bank-credit-and-factoring-markets-in-the-czech-republic>

Graf 2 zobrazuje vývoj objemu leasingu poskytnutého v České republice během let. Po celosvětové finanční krizi v roce 2008 se objem snížil na polovinu. Postupně začal opět růst, ovšem ještě před kovidovou recesí začal opět klesat. Při srovnání s grafem 1 lze pozorovat rozdíl v poskytnutých objemech. Objem úvěrů je mnohonásobně vyšší ve všech pozorovaných letech.

Leasingové společnosti se od sebe liší především výběrem nabízených položek a doplňkových služeb. Například Leasing Česká spořitelna nabízí na svých internetových stránkách (Leasing Česká spořitelna a.s., 2021) leasing zemědělské půdy. Doplňkové služby se odvíjí od podstaty položky, například pro automobily bývá častá služba havarijní pojištění nebo údržba a pneuservis.

V České republice operuje šest faktoringových společností sdružených v ČLFA. Podle dat dostupných na internetových stránkách ČLFA má největší faktoringový obrát za rok 2020 Faktoring KB patřící do skupiny Komerční banky. Druhý největší obrát má společnost Factoring ČS, která patří do finanční skupiny České spořitelny a.s. V grafu 2 můžeme pozorovat celé rozložení společností na trhu, které jsou sdružené v ČLFA. Podle dat je 65 % tuzemského faktoringu, 33 % exportního faktoringu a 2 % importního faktoringu. Dále převažuje regresivní faktoring s 55 % podílem nad bezregresivním s 45 % podílem. (Česká leasingová a finanční asociace)

Graf 4 Podíl faktoringových společností sdružených v ČLFS na trhu za rok 2020

Zpracování vlastní, data (Česká leasingová a finanční asociace) dostupná z: <https://www.clfa.cz/statistiky/informace-o-trhu/statistiky-asociace-factoringovych-spolecnosti-cr>

4 Modelové příklady

4.1 Pořízení automobilu

Firma se rozhodla pořídit si víceúčelový automobil. Bude se rozhodovat mezi financováním bankovním úvěrem od banky ČSOB, nebo zda nepořídit automobil na leasing od ČSOB leasing. Automobil značky Volkswagen řady Caddy je zánovní a jeho specifika jsou uvedena v tabulce 2. Automobil je 5 let starý s 68 188 najetými kilometry. Jeho cena je výhodnější než pořízení nového auta stejného typu.

Tabulka 5 Specifika automobilu Caddy Volkswagen

V provozu od	1. 2. 2017
Tachometr	68 188 km
Palivo	Nafta
Objem, výkon	1968 ccm, 75 kW
Převodovka	Manuální
Pohon	4x2
Cena	329 000 Kč
Cena bez DPH	271 901 Kč

Ceníková cena	474 367 Kč
---------------	------------

Zpracování vlastní, data dostupná z: <https://autosalon.csobleasing.cz/zanovni-vozy/3954/caddy-2-0-tdi-75kw-bmt>

4.1.1 Pořízení automobilu na úvěr

Firma již spolupracuje s bankou ČSOB a má u ní již dlouhodobý úvěr, proto se rozhodla prozkoumat možnost koupě vozu pomocí dalšího úvěru od této banky. Banka tím pádem má již ověřenou kreditibilitu a bonitu firmy, proto nemusí provádět další zkoumání. Banka na svých stránkách uvádí dlouhodobý úvěr pro podnikatele a malé podniky ve výši 329 000 Kč s úrokovou sazbou 6,9 %. Doba splatnosti je 48 měsíců. Forma splátek je měsíční. (ČSOB, 2021)

Tabulka 6 Roční splácení úvěru za dobu jeho trvání; Zpracování vlastní

Rok	Anuita	Úrok	Splátka	Zůstatek
1	96 910,87 Kč	22 701,00 Kč	74 209,87 Kč	254 790,13 Kč
2	96 910,87 Kč	17 580,52 Kč	79 330,35 Kč	175 459,78 Kč
3	96 910,87 Kč	12 106,72 Kč	84 804,15 Kč	90 655,63 Kč
4	96 910,87 Kč	6 255,24 Kč	90 655,63 Kč	0,00 Kč
Celkem	387 643 Kč	58 643 Kč	329 000 Kč	

Ukázka výpočtu prvního řádku tabulky:

Výpočet anuity (Radová, a další, 2013):

$$a = U \frac{i(1+i)^n}{(1+i)^n - 1} \quad (18)$$

Kde:

U= výše úvěru

i= úroková sazba

n= počet období

a= anuita

Dosazení do vzorce:

$$a = 329000 * \frac{0,069 * (1 + 0,069)^4}{(1 + 0,069)^4 - 1} \cong 96 910,87 \text{ Kč}$$

Výpočet úroku:

$$Ur = \text{Zůstatková cena} * i = 329 000 * 0,069 = 22 701 \text{ Kč}$$

Výpočet splátky:

$$Sp = A - Ur = 96 910,87 - 22 701 \cong 74 209,87 \text{ Kč}$$

Výpočet zůstatku:

$$Z_u = \text{Zůstatková cena} - S_p = 329\,000 - 74\,209,87 \cong 254\,790,13 \text{ Kč}$$

Z anuity pak jednoduchým vydělením získáme měsíční splátku, která při zaokrouhlení na dvě desetinná místa činí 8075,91 Kč. Podle úvěrové kalkulačky na internetových stránkách ČSOB by měsíční splátka měla činit 8008 Kč. Tato práce se bude držet vypočtených měsíčních splátek, tedy 8075,91 Kč. Firmu by pak vyšla půjčka i s úrokem na 387 643 Kč.

4.1.2 Pořízení automobilu na leasing

Firma se rozhodla porovnat úvěr od ČSOB s nabídkou leasing od společnosti ČSOB leasing, která patří do stejného koncernu. K leasingu je nabízená celá řada dalších doplňkových služeb a produktů, tou nejzásadnější je havarijní pojištění. Další služby: pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla, pojištění okenních skel, pojištění GAP po celou dobu financování, FLEXI, splátka, asistenční služby, odtah nepojízdného vozu, přistavení a zapůjčení náhradního vozu po celém území ČR až na 3 dny zdarma a vyproštění vozu. (ČSOB Leasing)

Při zřízení leasingu je možnost zaplatit až 229 000 Kč předem a snížit tak měsíční splátky. Firma však tuto možnost nevyužije a bude splácet celou částku vozu, tedy 329 000 Kč. Měsíční splátka činí 8 275,82 Kč bez havarijního pojištění a 9 479,82 Kč s havarijním pojištěním. Leasing je na 48 měsíců a roční splátka tak činí 99 309,84 Kč a s pojištěním 113 757,84 Kč.

4.1.3 Metoda čisté výhody leasingu

Pro metodu čisté výhody leasingu je potřeba určit koeficient ve vzorci (12) z kapitoly dva. Kapitálový výdaj je roven výši úvěru, tedy 329 000 Kč. Doba životnosti je délka leasingu, tedy 4 roky. Výše leasingových splátek je 99 309,84 Kč. Podnik podléhá dani odpovídající sazbě daně z příjmů právnických osob 19 %.

Úrokovou míru je třeba upravit o vliv daně (Valouch, 2012):

$$i = i_p(1 - d) \tag{19}$$

Kde:

i = úroková míra upravená o vliv daně

i_p = úroková míra neupravená o vliv daně

d = daňový koeficient

Dosazení:

$$i = i_p(1 - d) = 0,069 * (1 - 0,19) = 0,05589$$

Dále je třeba dopočítat odpisy automobilu po dobu jeho životnosti. Odpisy budou provedeny podle zákona o daních z příjmů. Odpisovat lze rovnoměrně nebo zrychleně. Je na firmě, který způsob odepisování si vybere, pro účely této práce budou vybrány rovnoměrné odpisy. Automobil patří do

druhé odpisové skupiny a odepisuje se 5 let. Pro druhou odpisovou skupinu jsou sazby v prvním roce odpisování 11 a v dalších letech 22,25. Pro zvýšenou vstupní cenu je odpisová sazba 20. Firma začíná odpisovat od 1.1. (Zákon č. 586/1992 Sb.)

Roční odpisy se vypočítá pomocí vzorce (Valouch, 2012):

$$\text{Roční odpis} = \left(\frac{\text{vstupní cena}}{100} \right) * \text{sazba} \quad (20)$$

V prvním roce odepisování:

$$O_1 = \left(\frac{329000}{100} \right) * 11 = 36\,190 \text{ Kč}$$

V následujících letech:

$$O_{2-4} = \left(\frac{329000}{100} \right) * 22,25 = 73\,202,5 \text{ Kč}$$

Koeficienty pro výpočet

Tabulka 7 Koeficienty pro výpočet metodou čisté výhody leasingu; Zpracování a data vlastní

Kapitálový výdaj (K)	329 000 Kč
Doba životnosti (N)	4 roky
Roční úvěrová splátka	96 910,87 Kč
Roční leasingová splátka (L _n)	99 309,84 Kč
Daňový koeficient (d)	0,19
Úroková míra (i)	0,05589
Rovnoměrný odpis v prvním roce (O ₁)	36 190 Kč
Rovnoměrný odpis pro další roky (O ₂₋₄)	73 202,5 Kč

Dosazení koeficientů do vzorce (12)

$$\begin{aligned} \check{C}VL &= K - \sum_{n=1}^N \frac{L_n(1-d) + dO_n}{(1+i)^n} \\ \check{C}VL &= 329000 - \left(\frac{99309,84 * (1 - 0,19) + 0,19 * 36190}{(1 + 0,05589)^1} \right. \\ &\quad + \frac{99309,84 * (1 - 0,19) + 0,19 * 73202,5}{(1 + 0,05589)^2} \\ &\quad + \frac{99309,84 * (1 - 0,19) + 0,19 * 73202,5}{(1 + 0,05589)^3} \\ &\quad \left. + \frac{99309,84 * (1 - 0,19) + 0,19 * 73202,5}{(1 + 0,05589)^4} \right) \end{aligned}$$

$$\check{C}VL = 329000 - (83695,233 + 84625,6462 + 80146,2711 + 75903,9967)$$

$$\check{C}VL = 5629$$

Čistá výhoda leasingu vyšla kladná, znamená to tedy, že se vyplatí financovat automobil pomocí leasingu.

Pokud firma využije nabídku na havarijní pojištění od leasingové společnosti, které stojí 1204 Kč měsíčně, zvedne se tím splátka na 9 479,82 Kč a roční pak na 113 757,84 Kč. Firmu tak zajímá, zda čistá výhoda leasingu bude stále kladná i s přidanou cenou.

Tabulka 8 Koeficienty pro výpočet metodou čisté výhody leasingu s využitím havarijního pojištění od leasingové společnosti; Zpracování a data vlastní

Kapitálový výdaj (K)	329 000 Kč
Doba životnosti (N)	4 roky
Roční úvěrová splátka	96 910,87 Kč
Roční leasingová splátka (L _n)	113 757,84 Kč
Daňový koeficient (d)	0,19
Úroková míra (i)	0,05589
Rovnoměrný odpis v prvním roce (O ₁)	36 190 Kč
Rovnoměrný odpis pro další roky (O ₂₋₄)	73 202,5 Kč

Dosazení do vzorce (12)

$$\check{C}VL = K - \sum_{n=1}^N \frac{L_n(1-d) + dO_n}{(1+i)^n}$$

$$\check{C}VL = 329000 - \left(\frac{113\,757,84 * (1 - 0,19) + 0,19 * 36190}{(1 + 0,05589)^1} + \frac{113\,757,84 * (1 - 0,19) + 0,19 * 73202,5}{(1 + 0,05589)^2} + \frac{113\,757,84 * (1 - 0,19) + 0,19 * 73202,5}{(1 + 0,05589)^3} + \frac{113\,757,84 * (1 - 0,19) + 0,19 * 73202,5}{(1 + 0,05589)^4} \right)$$

$$\check{C}VL = 329000 - (93778,66 + 95122,41 + 90087,45 + 85318,95)$$

$$\check{C}VL = -35307$$

Čistá výhoda leasingu vyšla negativně, znamená to tedy, že s přidanou cenou havarijního pojištění nabízeného leasingovou společností je lepší financovat automobil bankovním úvěrem.

4.1.4 Dopad financování na podnik

Při financování dlouhodobým bankovním úvěrem se změní rozvaha, do které se promítne částka 329 000 Kč, a to na straně aktiv v podobě změny hodnoty položky hmotné movité věci a jejich

soubory. Na straně pasiv se úvěr promítne do cizích zdrojů, a to do dlouhodobých závazků. V následujících tabulkách je zachycená zjednodušená rozvaha s pořízeným úvěrem.

Tabulka 9 Rozvaha – aktiva firmy při financování úvěrem, data a zpracování vlastní

Aktiva	21594450
B. Dlouhodobý majetek	18489000
B.II. Dlouhodobý hmotný majetek	18339000
B.II.2. Hmotné movité věci a jejich soubory	3959000
C. Oběžná aktiva	3105450

Tabulka 10 Rozvaha – pasiva firmy při financování úvěrem, data a zpracování vlastní

Pasiva	21594450
A. Vlastní kapitál	14844000
B. + C. Cizí zdroje	6750450
B. Rezervy	50000
C. Závazky	6700450
C.I. Dlouhodobé závazky	5654000
C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím	5329000

Dosazením nových hodnot do vzorců z kapitoly 1.3 se získá následující tabulka.

Tabulka 11 Analýza z kapitoly 1.3 pro bankovní úvěr, data a zpracování vlastní

Likvidita 3. stupně	2,968
Likvidita 2. stupně	1,696
Likvidita 1. stupně	0,956
Celková zadluženost	0,313
Koeficient samofinancování	0,687
Finanční páka	1,455
Index finanční páky	0,368

Při porovnání s tabulkou 4 zůstává likvidita stejná, jelikož se neměnila oběžná aktiva a krátkodobé závazky. Celková zadluženost se zvýšila na 31,3 % a koeficient samofinancování klesl na 68,7 %. Finanční páka vzrostla na 1,455 a index finanční páky vzrostl na 0,368.

Leasing se neeviduje v účetnictví, pouze se uvádí v podrozvahové evidenci, tudíž se nezmění rozvaha firmy a ani ukazatele likvidity a zadluženosti. Vzhledem k zadluženosti a likviditě se leasing jeví jako výhodnější varianta a dále to potvrzuje i metoda čisté výhody leasingu.

4.2 Modelový příklad II

Při provozu firmy došlo k neočekávaným výdajům v řádu 500 000 Kč. V rámci zachování likvidity se firma rozhoduje mezi využitím kontokorentního úvěru nebo faktoringu. Pro porovnání budou použity vzorce (14) a (15) z kapitoly 2.2.1 pro výpočet vnitřního výnosového procenta. Následně budou výsledky porovnány.

Pro výpočet vnitřního výnosového procenta pro úvěr je nejprve nutné určit výši úroku z úvěru. Firma má u banky ČSOB kontokorentní účet s úrokem 13 % a předpokládá, že splatí úvěr do 90 dnů. (ČSOB, 2021)

Výše úroku z úvěru se spočítá pomocí vzorce:

$$u = NH_{T_1} * n * u_k \quad (21)$$

Kde:

NH_{T_0} = výše poskytnutého úvěru

n = doba splacení úvěru

u_k = úrok

Dosazení:

$$u = 500000 * 0,25 * 0,13 = 16250 \text{ Kč}$$

Pro tento příklad se výše poskytnutého úvěru (NH_{T_0}) rovná výši splaceného úvěru (NH_{T_1}). Poté lze dosadit do vzorce (15) z kapitoly 2.2.1:

$$i_U = \sqrt{\frac{u + NH_{T_1}}{NH_{T_0}}} - 1$$

$$i_U = \sqrt{\frac{16250 + 500000}{500000}} - 1 = \sqrt{1,035176} - 1 \cong 0,1483 = 14,83 \%$$

Pro faktoring se firma rozhodla porovnat nabídku od ČSOB Factoring, která nabízí individuální přístup ke klientům, a tak dostává každý klient nabídku přesně ušitou na míru. V rámci předfinancování faktoringu se úrok za tuto službu pohybuje ve stejných rovinách jako úrok u kontokorentních úvěrů. Jelikož faktoring s sebou nese další náklad v podobě faktoringové provize, bude uvažováno s úrokem ve výši 12 %. Faktoringová provize je 0,5 % a doba splatnosti pohledávky je 90 dnů. Pro tento příklad bude uvažováno, že v rámci předfinancování bude poskytnuta celková částka v rozsahu 500 000 Kč. Pro použití vzorce (14) z kapitoly 2.2.1 je třeba dopočítat faktoringová provize v absolutním vyjádření placená při odkupu pohledávky a úrok z předfinancování placený v době splatnosti pohledávky.

Faktoringová provize se získá jednoduchým vynásobením procentuální faktoringové provize a celkové poskytnuté částky.

$$FP = 0,005 * 500000 = 2500 \text{ Kč}$$

Úrok z předfinancování bude dopočítán podle stejného vzorce (21), jako tomu bylo u úvěru. Pak tedy:

$$u = NH_{T1} * n * u_k = 500000 * 0,25 * 0,12 = 15000 \text{ Kč}$$

Pro přehlednost se hodnoty zapíší do tabulky.

Tabulka 12 Koeficienty pro výpočet výnosového procenta pro faktoring, data a zpracování vlastní

Výše pohledávky proplacená faktoringovou společností jako předfinancování (NH_{T0})	500000 Kč
Nominální hodnota pohledávky zaplacená v době její splatnosti (NH_{T1})	500000 Kč
Úrok z předfinancování placený v době splatnosti pohledávky (u)	15000 Kč
Faktoringová provize v absolutním vyjádření placená při odkupu pohledávky (FP)	2500 Kč
Doba splatnosti pohledávky v letech (n)	0,25

Všechny hodnoty potřebné pro výpočet jsou vypočítány, a tak lze dosadit do vzorce (14):

$$i_F = \sqrt[n]{\frac{u + NH_{T1}}{NH_{T0} - FP}} - 1 = \sqrt[0,25]{\frac{15000 + 500000}{500000 - 2500}} - 1 = \sqrt[0,25]{1,0325} - 1 \cong 0,1364 = 13,64\%$$

Vnitřní míra výnosu je vyšší u kontokorentního úvěru, a proto je financování prostřednictvím faktoringu v tomto případě cenově výhodnější.

4.2.1 Dopad financování na podnik pro druhý příklad

Při financování bankovním úvěrem se změní rozvaha, do které se promítne částka 500 000 Kč, a to na straně aktiv v podobě změny hodnoty položky peněžních prostředků. Na straně pasiv se úvěr promítne do cizích zdrojů, a to do krátkodobých závazků. V následujících tabulkách je zachycená zjednodušená rozvaha s pořízeným úvěrem.

Tabulka 13 Rozvaha – aktiva firmy při financování úvěrem, data a zpracování vlastní

Aktiva	21765450
B. Dlouhodobý majetek	18160000
C. Oběžná aktiva	3605450
C.I. Zásoby	1330450
C.II. Pohledávky	775000
C.IV. Peněžní prostředky	1500000
C.IV.2. Peněžní prostředky na účtech	1500000

Tabulka 14 Rozvaha – pasiva firmy při financování úvěrem, data a zpracování vlastní

Pasiva	21765450
A. Vlastní kapitál	14844000
B. + C. Cizí zdroje	6921450
C. Závazky	6871450
C.I. Dlouhodobé závazky	5325000
C.II. Krátkodobé závazky	1546450
C.II.2. Závazky k úvěrovým institucím	700000

Dosazením nových hodnot do vzorců z kapitoly 1.3 se získá následující tabulka.

Tabulka 15 Analýza z kapitoly 1.3 pro bankovní úvěr, data a zpracování vlastní

Likvidita 3. stupně	2,331
Likvidita 2. stupně	1,471
Likvidita 1. stupně	0,97
Celková zadluženost	0,318
Koeficient samofinancování	0,682
Finanční páka	1,466
Index finanční páky	0,371

Při porovnání s tabulkou 4 lze pozorovat snížení likvidity třetího a druhého stupně, a naopak zvýšení likvidity prvního stupně. Dále celková zadluženost stoupla z 30,2 % na 31,8 % a koeficient samofinancování se snížil z 69,8 % na 68,2 %. Finanční páka a index finanční páky se zvýšili a to z 1,432 na 1,466 pro finanční páku a z 0,362 na 0,371 pro index finanční páky.

Faktoring se do rozvahy promítne na straně aktiv, kde se sníží hodnota krátkodobých pohledávek v hodnotě 500 000 Kč, a naopak se zvýší hodnota peněžních prostředků o stejnou částku.

Tabulka 16 Rozvaha – aktiva firmy při financování faktoringem, data a zpracování vlastní

Aktiva	21265450
B. Dlouhodobý majetek	18160000
C. Oběžná aktiva	3105450
C.I. Zásoby	1330450
C.II. Pohledávky	275000
C.II.1. Dlouhodobé pohledávky	250000
C.II.1.1. Pohledávky z obchodních vztahů	250000
C.II.2. Krátkodobé pohledávky	25000
C.II.2.1. Pohledávky z obchodních vztahů	0
C.II.2.4. Pohledávky- ostatní	25000
C.II.2.4.3. Stát- daňové pohledávky	25000
C.IV. Peněžní prostředky	1500000
C.IV.2. Peněžní prostředky na účtech	1500000

Dosazením nových hodnot do vzorců z kapitoly 1.3 se získá následující tabulka.

Tabulka 17 Analýza z kapitoly 1.3 pro faktoring, data a zpracování vlastní

Likvidita 3. stupně	2,968
Likvidita 2. stupně	1,696
Likvidita 1. stupně	1,433
Celková zadluženost	0,302
Koeficient samofinancování	0,698
Finanční páka	1,432
Index finanční páky	0,362

Oproti tabulce 15 jsou hodnoty likvidit v tabulce 17 podstatně vyšší. Je to především způsobeno pohybem hodnot v rozvaze na straně aktiv, kde došlo ke snížení krátkodobých pohledávek a zvýšení peněžních prostředků. Naproti tomu u úvěru došlo ke zvýšení krátkodobého cizího kapitálu a zvýšení peněžních prostředků. Likvidity jsou nad doporučené hodnoty, ale nadbytečná likvidita bude pozitivním přínosem při placení nenadálých nákladů. Celková zadluženost, koeficient samofinancování, finanční páka a index finanční páky se hodnotově nemění oproti tabulce 3. Vzhledem k vyššímu stupni likvidity a nižšímu stupni zadluženosti je pro podnik výhodnější financování pomocí faktoringu.

Závěr

Cílem práce bylo zkoumání alternativních zdrojů financování, a to leasingu, faktoringu a forfaitingu, jejich výhody a nevýhody a jejich porovnání s financováním pomocí bankovního úvěru. Dalším cílem bylo zhodnocení dopadů jednotlivých forem financování na výkaz zisku a ztrát a rozvahu a jaký dopad mají jednotlivá financování na fiktivní podnik. Hypotéza, že je pro zkoumaný podnik výhodnější financování za pomoci alternativních zdrojů se potvrdila.

V teoretické části byly pomocí metody literární rešerše popsány jednotlivé druhy bankovních úvěrů a alternativní druhy financování. Pro bankovní úvěry byly popsány jejich charakteristiky, výhody a nevýhody při zvolení konkrétního druhu úvěru a v neposlední řadě i náklady pro firmu, se kterými musí počítat. Dále bylo popsáno i efekty úvěrového financování na podnik, důležitost zachování likvidity podniku a také jeho zadlužení. U alternativních forem financování bylo popsáno, jak jednotlivé formy fungují, jejich výhody a nevýhody a náklady spojené s jejich využitím. Dále byly popsány jednotlivé metody porovnání alternativních forem financování s bankovními úvěry.

Jedna kapitola praktické části je zaměřená na reálnou nabídku bankovních úvěrů a jsou zde popsány některé nabídky tří největších bank v České republice, co se bilanční sumy týče. Reálná nabídka úvěrů se podstatně liší od teorie, jelikož banky přichází s novými produkty a službami. U alternativních zdrojů se nabídka soustřeďuje u České leasingové a faktoringové asociace, která má 39 členů, kteří provádí 83 % objemu všech tuzemských leasingových a faktoringových obchodů. U faktoringové nabídky dominují společnosti patřící do koncernu velkých bank působících na našem území.

Další kapitola se zabývala rozhodováním mezi bankovním úvěrem a leasingem. Oba způsoby financování byly z nabídky banky ČSOB, respektive leasing byl z nabídky společnosti ČSOB leasing. Modelový příklad byl postaven na rozhodování firmy o nákupu automobilu. Za pomoci metody čisté výhody leasingu bylo vypočítáno, že je pro podnik tento nákup výhodnější financovat za pomoci leasingu. Při propočtu, zdali se vyplatí dokoupit dodatečná služba havarijního pojištění vyšlo, že by se podniku vyplatilo financovat automobil za pomoci bankovního úvěru. Dále byly zkoumány dopady na rozvahu podniku. Jelikož leasing o leasingu se neúčtuje, nemá tedy žádné dopady na rozvahu, pouze na cashflow v podobě leasingových splátek. Bankovní úvěr na druhou stranu při porovnání tabulek 4 a 11 zvýšil celkový stupeň zadlužení podniku, ale zachoval stejnou likviditu.

Druhý modelový příklad se zabýval zachováním likvidity podniku v momentu, kdy se rozhoduje mezi faktoringem a čerpáním kontokorentního úvěru. Úvěr byl zajištěn od banky ČSOB a faktoring od ČSOB Factoring. Přes vnitřní výnosové procento bylo vypočítáno, že se pro podnik vyplatí financovat likviditu za pomoci faktoringu. Při zkoumání dopadů financování na likviditu si faktoring vede lépe, jelikož ukazatelé likvidity jsou vyšší než u kontokorentního úvěru.

Je těžké porovnávat bankovní úvěry s alternativními formami financování, a to hlavně z důvodu individuality každého podniku. Dále se smlouvy na úvěry uzavírají na individuálních termínech, a tak každý klient banky může mít trochu jiné podmínky. U bankovního financování je ještě důležité zmínit bonitu a kredibilitu klienta, kterou si rovněž banky kontrolují individuálně. Naopak u

alternativních druhů financování nejsou tak přísné podmínky na bonitu a kredibilitu. U alternativních podmínek financování jsou dále ještě nabízeny často doplňkové služby, které mohou jejich výhodnost podpořit, i když matematicky mohou vycházet draž než bankovní úvěry.

Seznam použité literatury

- Černohorský, Jan. 2020.** *Finance: od teorie k realitě*. Praha : GRADA Publishing, 2020. str. 464. 978-80-271-1809-0.
- Česká bankovní asociace.** financnivzdelani. *Právní úprava leasingu v České republice*. [Online] © Česká bankovní asociace 2021. [Citace: 2. 1 2022.] <https://www.financnivzdelavani.cz/svet-financi/leasing/pravni-uprava-leasingu-v-ceske-republice>.
- Česká leasingová a finanční asociace.** clfa.cz. *Česká leasingová a finanční asociace*. [Online] [Citace: 1. 4 2022.] <https://www.clfa.cz/o-nas/kdo-jsme>.
- Česká národní banka. 2021.** Stanovení horní hranice úvěrových ukazatelů LTV, DSTI a DTI. *Česká národní banka*. [Online] 2021. [Citace: 16. 7 2022.] <https://www.cnb.cz/cs/financni-stabilita/makroobezretnostni-politika/stanoveni-horni-hranice-uverovych-ukazatelu/>.
- Česká spořitelna. 2021.** csas. *Výroční zpráva*. [Online] Česká spořitelna, 4. 2 2021. [Citace: 1. 1 2022.] https://www.csas.cz/static_internet/cs/Redakce/Ostatni/Ostatni_IE/Prilohy/vz-2020.pdf.
- Čížinská, Romana. 2018.** *Základy finančního řízení podniku*. Praha : Grada Publishing, 2018. 978-80-271-0194-8.
- ČSOB. 2021.** csob. *Výroční zpráva*. [Online] ČSOB, 27. 4 2021. [Citace: 1. 1 2022.] <https://www.csob.cz/portal/csob/povinne-uverejnovane-informace>.
- ČSOB factoring. 2022.** csobfactoring.cz. *ČSOB faktoring*. [Online] 2022. [Citace: 20. 6 2022.] <https://www.csobfactoring.cz/>.
- ČSOB Leasing.** autosalon.csobleasing.cz. *ČSOB Leasing*. [Online] [Citace: 1. 4 2022.] <https://autosalon.csobleasing.cz/zanovni-vozy/3954/caddy-2-0-tdi-75kw-bmt>.
- Evropská komise. 2020.** <https://ec.europa.eu/>. *Evropská komise*. [Online] Generální ředitelství pro komunikaci, 8. 9 2020. [Citace: 24. 3 2022.] https://ec.europa.eu/info/index_cs.
- Kantnerová, Liběna. 2016.** *Základy bankovníctví*. Praha : C.H. Beck, 2016. 9788074005954.
- Komerční Banka. 2021.** kb. *Výroční zpráva*. [Online] Komerční Banka, 1. 1 2021. [Citace: 1. 1 2022.] <https://www.kb.cz/getmedia/35a859bd-ad2a-4cfa-9b04-5b4552933c0f/Vyrocní-zprava-KB-2020.pdf.aspx>.
- Leasing Česká spořitelna a.s. 2021.** Leasing Česká spořitelna. *leasingcs.cz*. [Online] 2021. [Citace: 1. 4 2022.] <https://leasingcs.cz/>.
- Loan types and the bank lending channel.* **Ivashina, Victoria, Laeven, Luc a Moral-benito, Enrique. 2022.** 126, 2022, Journal of Monetary Economics, stránky 171-187. 03043932.
- Mareš, Stanislav. 2008.** *Zdroje financování podniku*. druhé. Praha : Vysoká škola finanční a správní, 2008. str. 114. 978-80-7408-007-4.
- Mejstřík, Michal, Pečená, Magda a Teplý, Petr. 2014.** *Bankovníctví v teorii a praxi; Banking in Theory and Practice*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2014. 978-80-246-3002-1.
- Radová, Jarmila, Dvořák, Petr a Málek, Jiří. 2013.** *Finanční matematika pro každého*. Osmé vydání. Praha : GRADA Publishing, 2013. str. 304. 978-80-247-4831-3.
- Raiffeisenbank. 2021.** rb. *Výroční zpráva*. [Online] Raiffeisenbank, 8. 3 2021. [Citace: 1. 1 2022.] https://www.rb.cz/attachments/vyrocní-zpravy/Raiffeisenbank_a_s_Vyrocní_zprava_2020_CZ.pdf.
- Režňáková, Mária. 2010.** *Řízení platební schopnosti podniku*. Praha : Grada, 2010. 978-80-247-3441-5.

- Růčková, Petra. 2022.** *Finanční analýza*. Praha : Grada Publishing, 2022. 978-80-271-2028-4.
- UniCredit Bank. 2021.** uncreditbank. *Výroční zpráva*. [Online] UniCredit Bank, 16. 3 2021. [Citace: 1. 1 2022.] https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/o-bance/vyrocní-zpravy/VZ_2020_CZ_final.pdf.
- Valach, Josef. 2010.** *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha : Ekopress, 2010. Sv. 3. přepracované vydání. 80-86929-01-9.
- Valouch, Petr. 2012.** *Leasing v praxi*. 5. aktualizované vydání. Praha : GRADA Publishing, 2012. str. 120. 978-80-247-4081-2.
- Vernimmen, Pierre, a další. 2018.** *Corporate finance: theory and practice*. Fifth edition. Chichester : Wiley, 2018. 978-1-119-42448-2.
- Xu, Yang, Song, Wen a Bi, Gong-bing. 2021.** The roles of crowdfunding: financing, point provision and ex-post production. *International Journal of Production Research*. 59, 2021, 23, stránky 7037-7056.
- Zákon č. 190/2004 Sb.,** o dluhopisech. Dostupné z MVCR <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>.
- Zákon č. 191/1950 Sb.,** směnečný a šekový. Dostupné z MVCR <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>.
- Zákon č. 586/1992 Sb.,** o daních z příjmů. Dostupné z MVCR <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>.
- Zákon č. 89/2012 Sb.,** občanský zákoník. Dostupné z MVCR <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>.

Seznam obrázků

Obrázek 1 Struktura transakce	24
-------------------------------------	----

Seznam tabulek

Tabulka 1 Rozvaha – Aktiva firmy v Kč, data a zpracování vlastní.....	27
Tabulka 2 Rozvaha – Pasiva firmy v Kč, data a zpracování vlastní.....	28
Tabulka 3 Výkaz zisku a ztrát firmy v Kč, data a zpracování vlastní.....	28
Tabulka 4 Analýza z kapitoly 1.3, data a zpracování vlastní.....	29
Tabulka 5 Specifika automobilu Caddy Volkswagen.....	33
Tabulka 6 Roční splácení úvěru za dobu jeho trvání; Zpracování vlastní.....	34
Tabulka 7 Koeficienty pro výpočet metodou čisté výhody leasingu; Zpracování a data vlastní	36
Tabulka 8 Koeficienty pro výpočet metodou čisté výhody leasingu s využitím havarijního pojištění od leasingové společnosti; Zpracování a data vlastní	37
Tabulka 9 Rozvaha – aktiva firmy při financování úvěrem, data a zpracování vlastní.....	38
Tabulka 10 Rozvaha – pasiva firmy při financování úvěrem, data a zpracování vlastní	38
Tabulka 11 Analýza z kapitoly 1.3 pro bankovní úvěr, data a zpracování vlastní.....	38
Tabulka 12 Koeficienty pro výpočet výnosového procenta pro faktoring, data a zpracování vlastní	40
Tabulka 13 Rozvaha – aktiva firmy při financování úvěrem, data a zpracování vlastní.....	41
Tabulka 14 Rozvaha – pasiva firmy při financování úvěrem, data a zpracování vlastní	41
Tabulka 15 Analýza z kapitoly 1.3 pro bankovní úvěr, data a zpracování vlastní.....	41
Tabulka 16 Rozvaha – aktiva firmy při financování faktoringem, data a zpracování vlastní.....	42
Tabulka 17 Analýza z kapitoly 1.3 pro faktoring, data a zpracování vlastní.....	42

Evidence výpůjček

Prohlášení:

Dávám svolení k půjčování této bakalářské práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci řádně citovat v seznamu použité literatury.

Jméno a příjmení: Marco Rizzi

V Praze dne: 03. 08. 2022

Podpis:

Jméno	Oddělení/ Pracoviště	Datum	Podpis